د افغانستان اساسي قانون

قانون اساسی افغانستان

په رسمي جريده کې د خپريدو نېټه: د ۱۳۸۲ هـ . ش کال د سلواغې د مياشتې (۸)
پرله پسې گڼه (۸۱۸)

د افغانستان د اساسي قانون د توشيح
په باب د افغانستان د انتقالي اسلامي
دولت د رئـيس
فرمان

ګنه: (۱۰۳)

نېټه : ۱۳۸۲/۱۱/۶

د لوی خدای په نامـه او د افغـانستان د نجيبو خلکو د نيکمرغـۍ په هيلـه ، نــوی اساســي قــانون چــې د ۱۳۸۲ هجـري لمريـز کـــال د لينـدۍ لـه ۲۲ څخـه د مرغـومې تـر ۱۴ نېټـې پـورې پـه کابل کې د جوړې شوي لويې جرګې لـخوا په ۱۲ فصلونو ۱۶۲ مـادو کې د رأيـو پـه اتفـاق تصويب شو، توشيح او انفاذيې اعـلاموم.

د متعا ل خدای له دربار څخه هيله کوم تـر څـــو دغـه اساسي قـانون د اسلام د مبـين ديـن د حکمونـو پـه رعـايت سره دملـــــي يـــــووالي د ټينګښـــــت ، د دموکراســۍ د هدفــــونو د تحقــق د مدني ټولنې د جـــوړ ولو ، د ټولنيزې اقتصــادي ، اجتمــاعي ، سياســي او فرهنګي سوکـالۍ ، د دولت او دهېواد

فرمان
رئیس دولت انتقالی اسلامی
افغانستان در مورد توشیح قانون
اساسی افغانستان

شماره: (۱۰۳)

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۱/۶

بنـــام خـــداوند بــزرگ و بــه آرزوی سعادت مردم نـجیب و صلـح دوسـت افغـانسـتـان، قـانــون اساسی جدیـد را کـه توسط لــویه جـرگـهٔ تـاریـخی ۲۲ قـــوس الـــی ۱۴ جــدی ۱۳۸۲ هجری شمسـی، مــنعقدهٔ شـهر کابـل در ۱۲ فصـل و ۱۶۲ مــاده بـه اتفـاق آرا تصـــویب گردیـد ، توشیح و انفـاذ آنرا اعـلام می دارم.

از بـارگـــاه خداونـد متـعال اسـتدعا دارم تـــــا ایـن قــانون اساسـی بـا رعایـت احکـام دیــــن مبـین اسـلام، تحکـیم وحـــدت ملــــی، تـــحقق اهـداف دمـــوکراسـی، اعمـار جامعـهٔ مدنی، رفـــــاه همگانی اقتصـادی، اجتماعی، سـیاسـی و فـرهنگــی، مــشعل راه دولــت و مـــردم کـــشور

د خلکــو د لارې ډيــوه شــي ، ســوله ، برابري او وروروللي د افغانستان د ملت ترمنځ تأمين کړي.

و من الله توفيق

حامد کرزی

د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت رئيس

۶/ سلواغه/ ۱۳۸۲ هجري شمسي
د کابل ښار

گـــــردیده، صـــــلح، بـــرابــــری و بــرادری را بـــــين ملــت افغانســـتان تأمين نمايد.

و من الله توفيق

حامد کرزی

رئيس دولت انتقالی اسلامی افغانستان

۶/ دلو ۱۳۸۲/ هــجری شمســی
شهر کابل

د افغانستان د اساسي قانون فهرست			فهرست قانون اساسی افغانستان		
عنوان	د مادو شمېر	مخ	عنوان	تعداد ماده ها	صفحه
سریزه		۱	مقدمه		۱
لومړی فصل: دولت	(۲۱مادې)	۳	فصل اول: دولت	(۲۱ ماده)	۳
دویم فصل: د اتباعو اساسي حقوق او وجایب	(۳۸ مادې)	۱۰	فصل دوم: حقوق اساسی و وجایب اتباع	(۳۸ ماده)	۱۰
درېیم فصل: جمهور رئیس	(۱۱ مادې)	۲۶	فصل سوم: رئیس جمهور	(۱۱ ماده)	۲۶
څلورم فصل: حکومت	(۱۰ مادې)	۳۶	فصل چهارم: حکومت	(۱۰ ماده)	۳۶
پنځم فصل: ملي شوری	(۲۹ مادې)	۴۰	فصل پنجم: شورای ملی	(۲۹ ماده)	۴۰
شپږم فصل: لویه جرګه	(۶ مادې)	۵۵	فصل ششم: لویه جرگه	(۶ ماده)	۵۵
اووم فصل: قضاء	(۲۰ مادې)	۵۷	فصل هفتم: قضاء	(۲۰ ماده)	۵۷
اتم فصل: اداره	(۷ مادې)	۶۶	فصل هشتم: اداره	(۷ ماده)	۶۶
نهم فصل: اضطراري حالت	(۶ مادې)	۶۹	فصل نهم: حالت اضطرار	(۶ ماده)	۶۹
لسم فصل: تعدیل	(۲ مادې)	۷۱	فصل دهم: تعدیل	(۲ ماده)	۷۱
یوولسم فصل: متفرقه حکمونه	(۷ مادې)	۷۲	فصل یازدهم: احکام متفرقه	(۷ ماده)	۷۲
دولسم فصل: انتقالي حکمونه	(۵ مادې)	۷۴	فصل دوازدهم: احکام انتقالی	(۵ ماده)	۷۴

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله رب العالمين و الصلوة و السلام علي سيد الانبياء و المرسلين محمد (ﷺ) و على آله و اصحابه اجمعين.

سريزه

موږ د افغانستان خلکو:

■ د لوی خدای (جل جلاله) پرسپیڅلي ذات په ټینګ ایمان ، د حق تعالي په مشیت پر توکل او د اسلام په سپیڅلي دین پر اعتقاد ؛

■ د تیرو بې عدالتیو او ناخوالو په درک او زموږ پر هېواد راغلیو بې شمیره مصیبتونو ته په پاملرنه؛

■ د افغانستان د ټولو خلکو د سرښندنو، تاریخي مبارزو، جهاد او بر حق مقاومت د ستایلو او د وطن د آزادۍ د لارې د شهیدانو لوړ مقام ته په ارزښت ورکولو؛

■ په دې درک سره چې واحد او یو موټی افغانستان ددې خاورې په ټولو قومونو او خلکو اړه لري؛

■ د ملګرو ملتو د منشور په رعایت او د بشر دحقوقو نړیوالې

مقدمه

ما مردم افغانستان:

■ با ایمان راسخ به ذات پاک خداوند (جل جلاله) و توکل به مشیت حق تعالی و اعتقاد به دین مقدس اسلام؛

■ با درک بی عدالتی ها و نابسامانی های گذشته و مصایب بی شماری که بر کشور ما وارد آمده است؛

■ با تقدیر از فداکاری ها، مبارزات تاریخی، جهاد و مقاومت بر حق تمام مردم افغانستان و ارج گذاری به مقام والای شهدای راه آزادی کشور؛

■ با درک این که افغانستان واحد و یکپارچه به همه اقوام و مردم این سرزمین تعلق دارد؛

■ با رعایت منشور ملل متحد و با احترام به اعلامیهٔ

اعلاميې ته په درناوي؛

■ د ملي وحدت د ټينګښت او د هېواد داستقلال، ملي حاکميت او ځمکنۍ بشپړتيا د ساتنې په منظور؛

■ د خلکو پر اراده او د موکراسۍ ولاړ نظام د تأسيس لپاره؛

■ له ظلم، استبداد، تبعيض او تاوتريخوالي پاکې، پرقانونيت، اجتماعي عدالت، د انساني حقوقو او کرامت پر خوندي تا به ولاړې مدني ټولنې د جوړولو او دخلکو د اساسي حقوقو او آزاديو د تأمين په منظور؛

■ د هېواد د سياسي، اجتماعي، اقتصادي او دفاعي بنسټونو د پياوړي کولو لپاره؛

■ ددې خاورې ټولو او سيدونکيو ته د يو هوسا ژوندانه او د ژوند د سالم چاپيريال د تأمين په منظور؛

■ او بالاخره په نړيواله کورنۍ کې د افغانستان لپاره د وړ ځای د تثبيت په منظور؛

د هېواد تاريخي، فرهنګي او ټولنيزو واقعيتونو او د زمان له غوښتنو سره سم مو دغه اساسي قانون

جهانی حقوق بشر؛

■ به منظور تحکیم وحدت ملی و حراست از استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی کشور؛

■ به منظور تأسیس نظام متکی بر اراده مردم و دموکراسی؛

■ به منظور ایجاد جامعۀ مدنی عاری از ظلم، استبداد، تبعیض و خشونت و مبتنی بر قانونمندی، عدالت اجتماعی، حفظ کرامت و حقوق انسانی و تأمین آزادی ها و حقوق اساسی مردم؛

■ به منظور تقویت بنیادهای سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و دفاعی کشور؛

■ به منظور تأمین زند گی مرفه و محیط زیست سالم برای همه ساکنان این سرزمین؛

■ و سرانجام، به منظور تثبیت جایگاه شایستۀ افغانستان در خانوادۀ بین المللی؛

این قانون اساسی را مطابق به واقعیت های تاریخی، فرهنگی و اجتماعی کشور و مقتضیات عصر،

د خپلو استازيو له لارې د يو زرو دري سوه دوه اتيا يم لمريز هجري كال د مرغومي د مياشتې په څوارلسمه نېټه د كابل په ښار كې تصويب كړ.

لومړی فصل
دولت

لومړۍ ماده:
افغانستان ، خپلواک، واحد ، او نه بېليدونكى اسلامي جمهوري دولت دی.

دوه يمه ماده:
د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت دين، د اسلام سپېڅلى دين دی.

د نورو اديانو پيروان د خپل دين په پيروۍ او د خپلو ديني مراسمو په اجرأ كې د قانون د حكمونو په حدودوكې آزاد دي.

درېيمه ماده:
په افغانستان كې هېڅ قانون نشي كولای چې د اسلام دسپېڅلي دين د معتقداتو او احكامو مخالف وي.

څلورمه ماده:
په افغانستان كې ملي حاكميت په ملت پورې اړه لري چې په مستقيم ډول

از طريق نمايندگان منتخب خود درلويه جرگۀ مؤرخ چهاردهم جدی سال يک هزار و سه صد و هشتاد و دو هجری شمسی در شهر كابل تصويب كرديم.

فصل اول
دولت

مادۀ اول:
افغانستان، دولت جمهوری اسلامی، مستقل، واحد و غير قابل تجزيه می باشد.

مادۀ دوم:
دين دولت جمهوری اسلامی افغانستان، دين مقدس اسلام است.

پيروان ساير اديان در پيروی از دين و اجرای مراسم دينی شان در حدود احكام قانون آزاد می باشند.

مادۀ سوم:
در افغانستان هيچ قانون نمی تواند مخالف معتقدات و احكام دين مقدس اسلام باشد.

مادۀ چهارم:
حاكميت ملی در افغانستان به ملت تعلق دارد كه به طور

يې په خپله يا يې د خپلو استازيو له لارې عملي کوي.

د افغانستان ملت عبارت دی له هغو ټولو افرادو څخه چې د افغانستان تابعيت ولري.

د افغانستان ملت له پښتون، تاجک، هزاره، ازبک، ترکمن، بلوچ، پشه يي، نورستاني، ايماق، عرب، قرغيز، قزلباش، گوجر، براهوي او نورو قومونو څخه جوړ دی.

د افغان کلمه د افغانستان د ملت پر هر فرد اطلاق کيږي.

د ملت هيڅ يو فرد د افغانستان له تابعيت څخه نه محروميږي.

په تابعيت او پناه ورکولو پورې مربوطې چارې د قانون له لياري تنظيميږي.

پنځمه ماده:

د دې اساسي قانون او نورو قوانينو د حکمونو تطبيق، له استقلال، ملي واکمنۍ او ځمکنۍ بشپړتيا څخه دفاع او د هېواد د امنيت او دفاعي قابليت تأمين، د دولت له اساسي وظايفو څخه دي.

مستقيم يا توسط نمايندگان خود آن را اعمال می کند.

ملت افغانستان عبارت است از تمام افرادی که تابعيت افغانستان را دارا باشند.

ملت افغانستان متشکل از اقوام پشتون، تاجک، هزاره، ازبک، ترکمن، بلوچ، پشه يی، نورستانی، ايماق، عرب، قرغيز، قزلباش، گوجر، براهوی وساير اقوام می باشد.

برهر فرد از افراد ملت افغانستان کلمهٔ افغان اطلاق می شود.

هيچ فرد از افراد ملت از تابعيت افغانستان محروم نمی گردد.

امور مربوط به تابعيت و پناهندگی توسط قانون تنظيم می گردد.

مادهٔ پنجم:

تطبيق احکام اين قانون اساسی و ساير قوانين، دفاع از استقلال، حاکميت ملی و تماميت ارضی و تأمين امنيت و قابليت دفاعی کشور از وظايف اساسی دولت می باشد.

شپږمه ماده:
دولت ، د انساني کرامت په ساتلو، بشري حقوقو د ملاتړ، د دموکراسۍ د تحقق، ملي وحدت د تأمین، د ټولو قومونو او قبایلو ترمنځ د برابرۍ او د هېواد په ټولو سیموکې د متوازنې پراختیا او ټولنیز عدالت پر بنسټ دیوې هوسا او پرمختللې ټولنې په جوړولو مکلف دی.

اوومه ماده:
دولت د ملګرو ملتونو د منشور، د بین الدول معاهدو، د نړیوالو میثاقونو چې افغانستان له هغو سره تړاو لري او د بشري حقوقو د نړیوالې اعلامیې رعایت کوي.

دولت د هر راز تروریستي اعمالو، د مخدره موادو د کرلو او قاچاق او د مسکراتو د تولید او استعمال مخنیوی کوي.

اتمه ماده:
دولت د هېواد خارجي سیاست دخپلواکۍ، ملي ګټو او ځمکنۍ بشپړتیا په ساتلو، نه مداخلې، ښه ګاوندیتوب ، متقابل احترام او د حقوقو د برابرۍ پر بنسټ تنظیموي.

مادهٔ ششم:
دولت به ایجاد یک جامعه مرفه و مترقی بر اساس عدالت اجتماعی، حفظ کرامت انسانی، حمایت حقوق بشر، تحقق دموکراسی، تأمین وحدت ملی، برابری بین همه اقوام و قبایل و انکشاف متوازن در همه مناطق کشور مکلف می باشد.

مادهٔ هفتم:
دولت منشور ملل متحد ، معاهدات بین الدول، میثاق های بین المللی که افغانستان به آن ملحق شده است و اعلامیهٔ جهانی حقوق بشر را رعایت می کند.

دولت از هر نوع اعمال تروریستی، زرع و قاچاق مواد مخدر و تولید و استعمال مسکرات جلوگیری می کند.

مادهٔ هشتم:
دولت سیاست خارجی کشور را بر مبنای حفظ استقلال، منافع ملی و تمامیت ارضی و عدم مداخله، حسن همجواری، احترام متقابل و تساوی حقوق تنظیم می نماید.

نهمه ماده:
کانونه او نوري تر ځمکې لاندې زيرمې او لرغوني آثار د دولت ملکيت دي.

د دولت د ملکيتونو ساتنه او اداره او له طبيعي زيرمو او نورو عامه ملکيتونو څخه د سمې استفادې ډول د قانون له لیارې تنظیمېږي.

لسمه ماده:
دولت ، خصوصي پانګې اچونې او خصوصي تشبثات د بازار د اقتصاد د نظام پربنسټ دقانون له حکمونو سره سم هڅوي ، ملاتړيې کوي او مصؤنيت يې تضمينوي.

يوولسمه ماده:
په کورنۍ او بهرنۍ سوداګرۍ پورې تړلې چارې، د هېواد له اقتصادي غوښتنو او دخلکو له ګټو سره سمې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

دولسمه ماده:
د افغانستان بانک، د دولت مرکزي او مستقل بانک دی.

د پیسو نشرول، د هېواد د پولي سياست طرح او تطبيق، د قانون له حکمونو سره سم د مرکزي بانک صلاحيت دی.

مادهٔ نهم:
معادن و ساير منابع زير زمينی و آثار باستانی ملکيت دولت می باشند.

حفاظت و اداره املاک دولت و طرز استفاده درست از منابع طبيعی و ساير املاک عامه توسط قانون تنظيم می گردد.

مادهٔ دهم:
دولت، سرمايه گزاريها و تشبثات خصوصی را مبتنی بر نظام اقتصاد بازار، مطابق به احکام قانون، تشويق، حمايت و مصؤنيت آنها را تضمين می نمايد.

مادهٔ يازدهم:
امور مربوط به تجارت داخلی و خارجی، مطابق به ايجابات اقتصادی کشور و مصالح مردم ، توسط قانون تنظيم ميگردد.

مادهٔ دوازدهم:
دافغانستان بانک، بانک مرکزی دولت و مستقل می باشد.

نشر پول و طرح و تطبيق سياست پولی کشور، مطابق به احکام قانون، از صلاحيت بانک مرکزی می باشد.

مرکزي بانک د پیسو د چاپ په برخه کې د ولسي جرگې له اقتصادي کمیسیون سره مشوره کوي.

بانک مرکزی در مورد چاپ پول با کمیسیون اقتصادی ولسی جرگه مشوره می نماید.

ددې بانک تشکیل او د کار ډول د قانون له لیارې تنظیمیږي.

تشکیل و طرز فعالیت این بانک توسط قانون تنظیم می شود.

دیارلسمه ماده:

دولت د صنایعو د پراختیا، د تولید د ودې او د خلکو د ژوند د سطحې د لوړتیا او د کسبگرو د فعالیتونو د ملاتړ لپاره اغیزمن پروگرامونه طرح او تطبیقوي.

مادهٔ سیزدهم:

دولت برای انکشاف صنایع، رشد تولید، ارتقای سطح زندگی مردم و حمایت از فعالیتهای پیشه وران، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق می نماید.

څوار لسمه ماده:

دولت د کرنې او مالدارۍ د پراختیا، د بزگرانو او مالدارانو د اقتصادي ټولنیزو او د ژوند د شرایطو د ښه کولو او د کوچیانو د میشتولو او د دوی د ژوند د سمون لپاره د دولت د مالي توان په حدودوکې اغېزمن پروگرامونه طرح او تطبیقوي.

مادهٔ چهاردهم:

دولت برای انکشاف زراعت و مالداری، بهبود شرایط اقتصادی، اجتماعی و معیشتی دهقانان و مالدارن و اسکان و بهبود زندگی کوچیان، در حدود بنیه مالی دولت، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق می نماید.

دولت مستحقو اتباعو ته د استوگنځای د برابرولو په منظور او دعامه ملکیتونو د وېش لپاره، د قانون له حکمونو سره سم او د مالي امکاناتو په حدود کې لازم تدبیرونه نیسي.

دولت به منظور تهیهٔ مسکن و توزیع ملکیتهای عامه برای اتباع مستحق، مطابق به احکام قانون و در حدود امکانات مالی، تدابیر لازم اتخاذ می نماید.

پنځلسمه ماده:

دولت مکلف دی چې د ځنګلونو او د چاپیریال د خوندي کولو په وال لپاره لازم تدبیرونه ونیسي.

شپاړسمه ماده:

د پښتو، دري، ازبکي، ترکمني، بلوڅي، پشه یي، نورستاني، پامیري او په هېواد کې د نورو مروجو ژبو له جملې څخه پښتو او دري د دولت رسمي ژبې دي.

په هغو سیمو کې چې د خلکو اکثریت له ازبکي، ترکمني، بلوڅي، پشه یي، نورستاني او یا پامیري ژبو څخه پر یوې خبرې کوي له پښتو او دري سربېره هغه ژبه دریمه رسمي ژبه ده، د تطبیق ډول یې د قانون له لیارې تنظیمیږي.

دولت د افغانستان د ټولو ژبو د پیاوړتیا او پراختیا لپاره اغیزمن پروګرامونه طرح او تطبیقوي.

په هېواد کې د مطبوعاتو، راډیو او تلویزیون خپرونې د هېواد پر ټولو مروجو ژبو آزادې دي.

په هېواد کې موجود ملي، علمي او اداري مصطلحات ساتل کیږي.

مادهٔ پانزدهم:

دولت مکلف است در مورد حفظ و بهبود جنگلات و محیط زیست تدابیر لازم اتخاذ نماید.

مادهٔ شانزدهم:

از جمله زبانهای پشتو، دری، ازبکی، ترکمنی، بلوچی، پشه یی، نورستانی، پامیری و سایر زبانهای رایج در کشور، پشتو و دری زبانهای رسمی دولت می باشند.

در مناطقیکه اکثریت مردم به یکی از زبانهای ازبکی، ترکمنی، پشه یی، نورستانی، بلوچی و یا پامیری تکلم می نمایند آن زبان علاوه بر پشتو و دری به حیث زبان سوم رسمی می باشد و نحوهٔ تطبیق آن توسط قانون تنظیم می گردد.

دولت برای تقویت و انکشاف همه زبانهای افغانستان پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق می نماید.

نشر مطبوعات و رسانه های گروهی به تمام زبانهای رایج در کشور آزاد می باشد.

مصطلحات علمی و اداری ملی موجود در کشور حفظ می گردد.

اوه لسمه ماده:
دولت په بیلابیلو سطحو کې د معارف د ودې او د دیني زده‌کړو د پراختیا، د جوماتونو، مدرسو او دیني مرکزونو د وضعې د ښه والي او تنظیم لپاره لازم تدبیرونه نیسي.

اتلسمه ماده:
د هېواد د تقویم مبدأ د پیغمبر اکرم (ﷺ) پر هجرت ولاړ دی.

د دولتي ادارو د کار بنسټ هجري لمریز کال دی.

د جمعې ورځې، د اسد ۲۸ او د ثور ۸ عمومي رخصتۍ دي، نورې رخصتۍ د قانون له لیارې تنظیمېږي.

نولسمه ماده:
د افغانستان بیرغ له: دریو تور، سور او زرغون رنګه ټوټو څخه جوړ دی. درې واړه ټوټې په مساوي ډول له کیڼ نه ښي لور ته په عمودي ډول سره پرتې وي او د هر رنګ سور د هغه د اوږدو نیمایي دی چې په منځ کې یې د افغانستان ملي نښان ځای پرځای شوی دی.

دافغانستان د دولت ملي نښان له سپین رنګي محراب او منبر څخه جوړ دی چې په دوو څنډو کې یې دوه

مادهٔ هفدهم:
دولت برای ارتقای معارف در همه سطوح، انکشاف تعلیمات دینی، تنظیم و بهبود وضع مساجد، مدارس و مراکز دینی تدابیر لازم اتخاذ می نماید.

مادهٔ هجدهم:
مبدأ تقویم کشور بر هجرت پیغمبر اکرم (ﷺ) اسsتوار است.

مبنای کار ادارات دولتی تقویم هجری شمسی می باشد.

روزهای جمعه، ۲۸ اسد و ۸ ثور تعطیل عمومی است، سایر رخصتی ها توسط قانون تنظیم می گردد.

مادهٔ نزدهم:
بیرق افغانستان مرکب است از: سه قطعه با رنگهای سیاه، سرخ و سبز که به صورت عمودی، به اندازه های مساوی، از چپ به راست، در کنار هم واقع شده، عرض هر رنگ برابر نصف طول آن است و در وسط آن نشان ملی افغانستان قرار دارد.

نشان ملی افغانستان عبارت از محراب و منبر به رنگ سفید می باشد که در دو گوشه آن دو بیرق و

بیرغونه او د منځ په برنۍ برخه کې یې د لااله الاالله محمد رسول الله مبارکه کلمه او الله اکبر او د راختونکي لمر وړانګې او په لاندنۍ برخه کې یې د ۱۲۹۸ هجري شمسي تاریخ او د افغانستان کلمه راغلي چې له دوو خواوو څخه دغنمو وږي پرې راګرځول شوي دي.

له بیرغ او ملي نښان څخه د استفادې ځرنګوالی د قانون له لیارې تنظیمیږي.

شلمه ماده:
د افغانستان ملي سرود په پښتو ژبه دی، الله اکبر او دافغانستان د قومونو نومونه به پکې راځي.

یوویشتمه ماده:
د افغانستان پایتخت د کابل ښار دی.

دوه یم فصل
داتباعو اساسي حقوق او وجایب

دوه ویشتمه ماده:
د افغانستان د اتباعو ترمنځ هر راز تبعیض او امتیاز منع دی.

دافغانستان اتباع ښځې او نارینه د قانون په وړاندې مساوي حقوق او وجایب لري.

در وسط آن در قسمت فوقانی، کلمه مبارک لااله الاالله محمد رسول الله و الله اکبر و اشعهٔ خورشید در حال طلوع و در قسمت تحتانی آن تاریخ ۱۲۹۸ هجری شمسی و کلمه افغانستان، جا داشته و از دو طرف با خوشه های گندم احاطه شده است.

طرز استفاده از بیرق و نشان ملی توسط قانون تنظیم می گردد.

مادهٔ بیستم:
سرود ملی افغانستان به زبان پشتو و با ذکر الله اکبر و نام اقوام افغانستان می باشد.

مادهٔ بیست و یکم:
پایتخت افغانستان شهر کابل می باشد.

فصل دوم
حقوق اساسی و وجایب اتباع

مادهٔ بیست و دوم:
هر نوع تبعیض و امتیاز بین اتباع افغانستان ممنوع است.

اتباع افغانستان اعم از زن و مرد در برابر قانون دارای حقوق و وجایب مساوی می باشند.

در ويشتمه ماده:
ژوند د خدای (ﷻ) بخښنه او د انسان طبيعي حق دی، هيڅوک له قانوني مجوزه پرته له دې حقه بې برخې کېدای نشي.

مادۀ بيست و سوم:
زندگی موهبت الهی و حق طبيعی انسان است، هيچ شخص بدون مجوز قانونی از اين حق محروم نمی گردد.

څليرويشتمه ماده:
آزادي د انسان طبيعي حق دی. دا حق د نورو له آزادۍ او له عامه مصالحو پرته چې د قانون له لياري تنظيمېږي حدودنه لري.

مادۀ بيست و چهارم:
آزادی حق طبيعی انسان است. اين حق جز آزادی ديگران و مصالح عامه که توسط قانون تنظيم می گردد، حدودی ندارد.

د انسان آزادي او کرامت له تېري خوندي دی.

آزادی و کرامت انسان از تعرض مصؤن است.

دولت د انسان د آزادۍ او کرامت په ساتنه او درناوي مکلف دی.

دولت به احترام و حمايت آزادی و کرامت انسان مکلف می باشد.

پنځه ويشتمه ماده:
د ذمې برائت اصلي حالت دی.

مادۀ بيست و پنجم:
برائت ذمه حالت اصلی است.

ترهغې چې د باصلاحيته محکمې په قطعي حکم متهم محکوم عليه ثابت نه شي، بې ګناه ګڼل کېږي.

متهم تا وقتی که به حکم قطعی محکمه با صلاحيت محکوم عليه قرار نگيرد، بی گناه شناخته می شود.

شپږويشتمه ماده:
جرم يو شخصي عمل دی.

مادۀ بيست و ششم:
جرم يک عمل شخصی است.

د متهم تعقيبول، نيول يا توقيفول او پر هغه باندې د جزاء تطبيق بل هيچاته سرايت نه کوي.

تعقيب، گرفتاری يا توقيف متهم و تطبيق جزا بر او به شخص ديگری سرايت نمی کند.

اوه ويشتمه ماده:
هیڅ یو عمل جرم نه ګڼل کېږي خو دهغه قانون له مخې چې د جرم تر ارتکاب د مخه نافذ شوی وي.

هیڅوک د قانون له حکمونه پرته تعقیبیدای، نیول کیدای او یا توقیفېدای نه شي.

هیچاته سزا نشي ورکول کیدای مګر، د با صلاحیته محکمې په حکم او د هغه قانون له احکامو سره سم چې د اتهام وړ فعل تر ارتکابه مخکې نافذ شوی وي.

اته ويشتمه ماده:
د افغانستان هیڅ یو تبعه په جرم باندې د متهم کیدو له امله، بهرني دولت ته نه سپارل کېږي، مګر د ورته معاملې او د هغو بین الدول تړونونو له مخې چې افغانستان ورسره تړاو لري.

هیڅ افغان د تابعیت په سلبېدو او په افغانستان کې دننه یا بهر په شړل کېدو نه محکومېږي.

نهه ويشتمه ماده:
د انسان تعذیب منع دی.

هیڅوک نه شي کولای چې له بل

مادهٔ بیست و هفتم:
هیچ عملی جرم شمرده نمی شود مگر به حکم قانونی که قبل از ارتکاب آن نافذ گردیده باشد.

هیچ شخص را نمی توان تعقیب، گرفتار و یا توقیف نمود مگر بر طبق احکام قانون.

هیچ شخص را نمی توان مجازات نمود مگر به حکم محکمهٔ با صلاحیت و مطابق به احکام قانونی که قبل از ارتکاب فعل مورد اتهام نافذ گردیده باشد.

مادهٔ بیست و هشتم:
هیچ یک از اتباع افغانستان به علت اتهام به جرم، به دولت خارجی سپرده نمی شود مگر بر اساس معامله بالمثل و پیمان های بین الدول که افغانستان به آن پیوسته باشد.

هیچ افغان به سلب تابعیت و یا تبعید در داخل یا خارج افغانستان محکوم نمی شود.

مادهٔ بیست و نهم:
تعذیب انسان ممنوع است.

هیچ شخص نمی تواند حتی

شخص څخه حتی د حقایقو د ترلاسه کولو لپاره که څه هم تر تعقیب، نیونې یا توقیف لاندې وي او یا په جزا محکوم وي، د هغه د تعذیب لپاره اقدام وکړي یا یې د تعذیب امر ورکړي.

به مقصد کشف حقایق از شخص دیگر، اگر چه تحت تعقیب، گرفتاری یا توقیف و یا محکوم به جزا باشد، به تعذیب او اقدام کند یا امر بدهد.

د انساني کرامت مخالفې جزاء ټاکل منع دي.

تعیین جزایی که مخالف کرامت انسانی باشد، ممنوع است.

دېرشمه ماده:

له متهم یا بل شخص څخه په زور تر لاسه شوې څرګندونې، اقرار یا شهادت اعتبار نه لري.

مادۀ سی ام:

اظهار، اقرار و شهادتی که از متهم یا شخص دیگری به وسیله اکراه به دست آورده شود، اعتبار ندارد.

په جرم اقرار د متهم هغه اعتراف ته وايي چې په بشپړه خوښه او د عقلي روغتیا په حالت کې يې د با صلاحیته محکمې په وړاندې کړی وي.

اقرار به جرم عبارت است از اعتراف متهم با رضایت کامل و در حالت صحت عقل، در حضور محکمۀ با صلاحیت.

یودېرشمه ماده:

هر څوک کولای شي چې له نیول کېدو سره سم له ځانه د اتهام دلیرې کولو او یا د حق د ثابتولو لپاره مدافع وکیل و ټاکي.

مادۀ سی و یکم:

هر شخص می تواند برای دفع اتهام به مجرد گرفتاری و یا برای اثبات حق خود، وکیل مدافع تعیین کند.

متهم حق لري چې له نیولو سره سم له منسوب اتهامه ځان خبر کړي او د هغې مودې دننه چې قانون یې ټاکي، محکمه کې حاضر شي.

متهم حق دارد به مجرد گرفتاری، از اتهام منسوب اطلاع یابد و در داخل میعادی که قانون تعیین می کند در محکمه حاضر گردد.

دولـــت پـــه جنـــايي پيښــو كــې د بېــوزلـــي مـــتهم لـپـــاره مدافـــع وكــيـــل ټاكي.

د مـتهم او د هغـه د وكيـل تـر مـنځ مكـالمات، مراسلات او مخـابرات لـه هر ډول تعرض څخه خوندي دي.

د مـدافع وكيلانـو وظـايف او واكونـه د قانون له لياري تنظيمېږي.

دوه دېرشمه ماده:
پـور د پـوروړي د آزادۍ د سـلبيدو يـا محدودېدو سبب كيداى نشي.

د پـور د بيرتـه اخيسـتلو لارې چـارې او وسايل د قانون له لياري تنظيمېږي.

دري دېر شمه ماده:
د افغانســتان اتبــاع د انتخــابولو او د انتخابېدلو حق لري.

له دې حق څخه د ګټې اخيستو شرايط اولارې د قانون له لياري تنظيمېږي.

څلور دېرشمه ماده:
د بيان آزادي له تيري څخه خوندي ده.

هـر افغـان حـق لـري چـې خپـل فكـر د ويـــنا، ليكنــې، انځــور او يــا نــورو وسيـــلو لـــه لارې، پـــه دې اساســـي قـانـــون كـــې د راغلـــو حكمونـــو پـــه

دولـــت در قضايـــاى جنايـــى بـراى متـهـــم بـــى بضـاعت وكيـــل مـــدافع تعيين مى نمايد.

محرميـــت مكـــالمات، مراســـلات و مخابرات بين متهم و وكيل آن، از هر نوع تعرض مصؤن مى باشد.

وظايف و صلاحيت هاى وكلاى مدافع توسط قانون تنظيم مى گردد.

مادۀ سى و دوم:
مـديون بـودن شـخص موجـب سلب يـا محدود شدن آزادى وى نمى شود.

طـرز و وســايل تحصـيل ديـن توســط قـانـون تنظيـم ميگردد.

مادۀ سى و سوم:
اتباع افغانسـتان حق انتخـاب كـردن و انتخاب شدن را دارا مى باشند.

شـرايـط و طـرز اسـتفاده از ايـن حــق تـوســط قانون تنظيم ميـگردد.

مادۀ سى و چهارم:
آزادى بيــان از تعـرض مصؤن است.

هر افــغـان حــق دارد فـكـر خـود را بـــه وســيـلــه گـفتــار، نـوشـتــه، تـصـويــر و يـــا وسـايـــل ديگـــر، بـــا رعـايـــت احــكام منـدرج ايـن قـانون اساسـى

رعايت، ښرګند کړي.

هر افغان حق لري د قانون له حکمونو سره سم مطالب، بې له دې چې هغه مخکې له مخکې دولتي مقامونو ته وښيي، خپاره او نشر کړي.

د مطبعو، راډيو او تلويزيون، د مطبوعاتو دخپرولو او د جمعي ارتباط په نورو وسايلو پورې مربوط حکمونه د قانون له لياري تنظيمېږي.

پنځه دېرشمه ماده:
د افغانستان اتباع حق لري چې د خپلو مادي او يا معنوي غوښتنو د تأمين لپاره، د قانون له حکمونو سره سم، ټولنې جوړې کړي.

د افغانستان اتباع حق لري د قانون له حکمونو سره سم، سياسي ګوندونه جوړ کړې، په دې شرط چې:

۱- د ګوند مرامنامه او اساسنامه د اسلام د سپېڅلي دين د احکامو او په دې اساسي قانون کې د راغلو نصوصو او ارزښتونو مخالف نه وي؛

۲- د ګوند تشکيلات او مالي منابع ښرګند وي؛

۳- نظامي او نظامي ډوله تشکيلات

اظهار نمايد.

هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون، به طبع و نشر مطالب، بدون ارائه قبلی آن به مقامات دولتی ، بپردازد.

احکام مربوط به مطابع، راديو و تلويزيون، نشر مطبوعات و ساير وسايل ارتباط جمعی توسط قانون تنظيم ميگردد.

مادهٔ سی و پنجم:
اتباع افغانستان حق دارند به منظور تأمين مقاصد مادی و يا معنوی، مطابق به احکام قانون، جمعيتها تأسيس نمايند.

اتباع افغانستان حق دارند ، مطابق به احکام قانون، احزاب سياسی تشکيل دهند ، مشروط بر اينکه:

۱- مرامنامه و اساسنامهٔ حزب، مناقض احکام دين مقدس اسلام و نصوص و ارزشهای مندرج اين قانون اساسی نباشد ؛

۲- تشکيلات و منابع مالی حزب علنی باشد ؛

۳- اهداف و تشکيلات نظامی و شبه

او هدفونه ونه لري؛

نظامی نداشته باشد؛

۴- له بهرنیو سیاسي گوندونو یا نورو بهرنیو منابعو سره تړلي نه وي؛

۴- وابسته به حزب سیاسی و یا دیگر منابع خارجی نباشد؛

د قوم، سیمې، ژبې او فقهي مذهب پر بنسټ د گوند جوړول او فعالیت کول، جواز نه لري.

تأسیس و فعالیت حزب برمبنای قومیت، سمت، زبان و مذهب فقهی جواز ندارد.

هغه جمعیت او گوند چې د قانون له حکمونو سره سم جوړېږي د قانوني موجباتو او باصلاحیتې محکمې له حکمه پرته نه منحل کېږي.

جمعیت و حزبی که مطابق به احکام قانون تشکیل می شود ، بدون موجبات قانونی و حکم محکمهٔ با صلاحیت منحل نمی شود.

شپږ دېرشمه ماده:

د افغانستان اتباع حق لري چې د روا او سوله ییزو غوښتنو د تأمین لپاره له قانون سره سم بې وسلې غونډې او مظاهرې وکړي.

مادهٔ سی و ششم:

اتباع افغانستان حق دارند برای تأمین مقاصد جایز و صلح آمیز، بدون حمل سلاح، طبق قانون اجتماع و تظاهرات نمایند.

اوه دېرشمه ماده:

د اشخاصو د مخابرې او لیکونو آزادي او محرمیت که په لیکلي ډول وي یا د تیلیفون او تلگراف یا نورو وسیلو له لارې، له تېری څخه خوندي دي.

مادهٔ سی و هفتم:

آزادی و محرمیت مراسلات و مخابرات اشخاص چه به صورت مکتوب باشد و چه به وسیلهٔ تیلفون، تلگراف و وسایل دیگر، از تعرض مصؤن است.

دولت د اشخاصو د مخابرو او لیکونو د پلټنې حق نه لري، مگر د قانون له حکمونو سره سم.

دولت حق تفتیش مراسلات و مخابرات اشخاص را ندارد، مگر مطابق به احکام قانون.

اته دېرشمه ماده:

د شخص استوګنځی له تېري څخه خوندي دی. هېڅوک د دولت په ګډون نشي کولای د استوګن له اجازې يا د واکمنې محکمې له قرار پرته او بې له هغو حالاتو او لارو چې په قانون کې ښوول شوي، د چا کور ته ورننوزي يا يې وپلټي.

مادهٔ سی و هشتم:

مسکن شخص از تعرض مصؤن است. هیچ شخص، به شمول دولت، نمی تواند بدون اجازهٔ ساکن یا قرار محکمهٔ با صلاحیت و به غیر از حالات و طرزی که در قانون تصریح شده است، به مسکن شخص داخل شود یا آن را تفتیش نماید.

د څرګند جرم په مورد کې مسئول مامور کولای شي د محکمې له مخکينۍ اجازې پرته د شخص کورته ورننوزي يا هغه وپلټي. نوموړی مامور مکلف دی کور ته له ننوتو يا پلټنې وروسته، په هغه موده کې چې قانون يې ټاکي د محکمې قرار ترلاسه کړي.

در مورد جرم مشهود، مامور مسئول می تواند بدون اجازهٔ قبلی محکمه، به مسکن شخص داخل شود یا آن را تفتیش کند. مامور مذکور مکلف است بعد ازداخل شدن یا اجرای تفتیش، در خلال مدتی که قانون تعیین می کند قرار محکمه را حاصل نماید.

نهه دېرشمه ماده:

هر افغان حق لري د هېواد هر ګوټ ته سفر وکړي او استوګن شي خو له هغو سيمو پرته چې قانون منع کړې وي.

مادهٔ سی ونهم:

هر افغان حق دارد به هر نقطهٔ کشور سفر نماید و مسکن اختیار کند، مگر در مناطقی که قانون ممنوع قرار داده است.

هر افغان حق لري د قانون له حکمونو سره سم له افغانستان څخه بهر سفر وکړي او بيرته راستون شي.

هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون به خارج افغانستان سفر نماید و به آن عودت کند.

دولت له هېواد څخه بهر د افغانستان د اتباعو د حقوقو ساتنه کوي.

دولت از حقوق اتباع افغانستان در خارج از کشور حمایت می نماید.

ځلويښتمه ماده:
ملکيت له تيري څخه خوندي دی.

هېڅوک د ملکيت د ترلاسه کولو او په هغه کې له تصرف کولو څخه نه منع کېږي، مگر د قانون د احکامو په حدودوکې.

د هيچا ملکيت د قانون د حکم او د باصلاحيته محکمې له پرېکړې پرته نه مصادره کېږي.

د شخص د ملکيت استملاک يوازې د عامه ګټو د تأمين په مقصد، د مخکيني او عادلانه بدل په ورکولو، د قانون له مخې مجاز دی.

د شخص د شتمنۍ پلټنه او اعلان يوازې د قانون په حکم کېدای شي.

يوځلو يښتمه ماده:
بهرني اشخاص په افغانستان کې د عقاري مالونو د ملکيت حق نه لري.

د عقار اجاره د پانګې اچونې په منظور د قانون له حکمونو سره سم جواز لري. د بهرنيو ملکونو پر سياسي نمايندګيو او پر هغو بين المللي مؤسسو چې افغانستان پکې غړيتوب لري د عقاري مالونو پلورل د قانون له حکمونو سره سم جواز لري.

مادهٔ چهلم:
ملکيت از تعرض مصؤن است.

هيچ شخص از کسب ملکيت و تصرف در آن منع نمی شود، مگر در حدود احکام قانون.

ملکيت هيچ شخص، بدون حکم قانون و فيصلهٔ محکمهٔ با صلاحيت مصادره نمی شود.

استملاک ملکيت شخص، تنها به مقصد تأمين منافع عامه، در بدل تعويض قبلی و عادلانه، به موجب قانون مجاز می باشد.

تفتيش و اعلان دارايی شخص، تنها به حکم قانون صورت می گيرد.

مادهٔ چهل و يکم:
اشخاص خارجی در افغانستان حق ملکيت اموال عقاری را ندارند.

اجارهٔ عقار به منظور سرمايه گذاری، مطابق به احکام قانون مجاز می باشد. فروش عقار به نمايندگی های سياسی دول خارجی و به مؤسسات بين المللی که افغانستان عضو آن باشد، مطابق به احکام قانون، مجاز می باشد.

دوه څلویښتمه ماده:
هر افغان مکلف دی د قانون له حکمونو سره سم دولت ته مالیه او محصول ورکړي.

هیڅ راز مالیه او محصول، د قانون له حکمه پرته نه وضع کېږي.

د مالیې او محصول اندازه او د ورکړې ډول یې د ټولنیز عدالت په رعایت د قانون په وسیله ښوول کېږي.

دا حکم د بهرنیو کسانو او مؤسسو په برخه کې هم تطبیقېږي.

هر ډول ورکړه شوي مالیه، محصول او عایدات، دولتي واحد حساب ته تحویلېږي.

دري څلو یښتمه ماده:
زده کړه د افغانستان د ټولو اتباعو حق دی چې د لیسانس تر درجې پورې وړیا د دولت له خوا تأمینېږي.

دولت مکلف دی چې په ټول افغانستان کې د متوازن معارف د عامولو او د منځنیو اجباري زده کړو د تأمین لپاره اغېزمن پروگرام طرح او تطبیق کړي او د مورنیو ژبو د تدریس لپاره په هغو سیموکي چې پرې خبرې کېږي لاره

مادهٔ چهل و دوم:
هر افغان مکلف است مطابق به احکام قانون به دولت مالیه و محصول تأدیه کند.

هیچ نوع مالیه و محصول، بدون حکم قانون، و ضع نمی شود.

اندازهٔ مالیه و محصول و طرز تادیهٔ آن، با رعایت عدالت اجتماعی، توسط قانون تعیین میگردد.

این حکم در مورد اشخاص و مؤسسات خارجی نیز تطبیق میشود.

هر نوع مالیه، محصول و عواید تادیه شده، به حساب واحد دولتی تحویل داده می شود.

مادهٔ چهل وسوم:
تعلیم حق تمام اتباع افغانستان است که تا درجه لیسانس در مؤسسات تعلیمی دولتی به صورت رایگان از طرف دولت تأمین می گردد.

دولت مکلف است به منظور تعمیم متوازن معارف در تمام افغانستان، تأمین تعلیمات متوسطهٔ اجباری، پروگرام مؤثر طرح و تطبیق نماید و زمینه تدریس زبان های مادری را در مناطقی که به آنها تکلم می کنند

هواره کړي.

څلور څلویښتمه ماده:
دولت مکلف دی د ښځود زده کړو د پراختیا او توازن د ایجاد په منظور، دکوچیانو د زده کړو د ښه والي او په هیوادکې د بې سوادۍ د له منځه وړلو لپاره اغېزمن پروګرامونه طرح او تطبیق کړي .

پنځه څلویښتمه ماده :
دولت داسلام دسپېڅلي دین د حکمونو او ملي فرهنګ پر بنسټ او له علمي اصولو سره سم، واحد تعلیمي نصاب طرح او تطبیقوي او دښوونځیو د دیني مضمونونو نصاب په افغانستان کې د شتو اسلامي مذهبونو پر بنسټ تدوینوي.

شپږ څلویښتمه ماده :
د لوړو عمومي او اختصاصي زده کړو د مؤسسو جوړول او اداره کول، د دولت وظیفه ده.

دافغانستان اتباع کولای شي د دولت په اجازه د لوړو، عمومي، اختصاصي او د سواد زده کړو مؤسسې جوړې کړي.

دولت کولای شي بهرنیو کسانو ته هم د قانون له حکمونو سره سم دلوړو،

فراهم کند.

مادهٔ چهل و چهارم:
دولت مکلف است به منظور ایجاد توازن و انکشاف تعلیم برای زنان، بهبود تعلیم کوچیان و امحای بی سوادی در کشور، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق نماید.

مادهٔ چهل و پنجم:
دولت نصاب واحد تعلیمی را، بر مبنای احکام دین مقدس اسلام و فرهنگ ملی و مطابق با اصول علمی، طرح و تطبیق می کند و نصاب مضامین دینی مکاتب را، بر مبنای مذاهب اسلامی موجود در افغانستان، تدوین می نماید.

مادهٔ چهل و ششم:
تأسیس و ادارهٔ مؤسسات تعلیمات عالی، عمومی و اختصاصی وظیفه دولت است.

اتباع افغانستان می توانند به اجازهٔ دولت به تأسیس مؤسسات تعلیمات عالی، عمومی، اختصاصی و سواد آموزی اقدام نمایند.

دولت می تواند تأسیس مؤسسات تعلیمات عالی، عمومی و اختصاصی

عمـــومي او اختصاصـــي زده‌کـــړو د مؤسسو د جوړولو اجازه ورکړي.

د لـــوړو زده کـــړو پـه دولتـي مؤسسـو کې دشاملېدو شرطـونـه او لـه هغـو سره نـورې مربـوطې چارې، دقـانون لـه ليارې تنظيمېږي.

اوه څلويښتمه ماده:
دولــت د عــلـم ، فـرهنـگ، ادب او هنـر د پـرمختـګ لپـاره اغـيز مـن پروگرامونه طرح کوي.

دولــت د مؤلـف، مختـرع او کاشـف حقـوق تضمينـوي او پـه ټولـو برخـو کې علمي څيړنې هڅوي او ملاتـړ يې کوي او د هغو له نتيجو څـخه د اغيزمنې ګټې اخيستل د قـانون لـه حکمونو سره سم عاموي.

اته څلويښتمه ماده:
کار، د هر افغان حق دي.

دکار د ساعتونو ټاکل، او با معاشـه رخصتي، د کار او کارگر حقوق او لـه هغو سره نورې مربوطې چارې د قـانون له ليارې تنظيمېږي.

د قانون د حکمونو په حدودو کې د کار او کسب انتخاب آزاد دی.

را بـه اشخاص خارجی نيـز مطابق بـه احکام قانون اجازه دهد.

شـرايط شمول در مؤسسات تعليمات عـــالی دولتـــی و سـاير امـور مـربـــوط بـــه آن، تـوسـط قـانون تنظيم ميگردد.

مادهٔ چهل و هفتم:
دولـــت بـــرای پيشرفـت علــم، فرهنـگ، ادب و هنـر پـروگرامهای مؤثر طرح می نمايد.

دولت حقوق مؤلف، مختـرع و کاشف را تضـمين مـی نمايـد و تحقيقـات علمی را در تمام عرصه ها تشويق و حمايت مـی کنـد و استفادهٔ مـؤثر از نتايج آن را، مطابق بـه احکام قانون، تعميم می بخشد.

مادهٔ چهل و هشتم:
کار حق هر افغان است.

تعـــيين ساعات کـار، رخصـتی بـا مـــزد، حقـــوق کـــار و کـارگـــر و ساير امور مربوط بـه آن توسط قانون تنظيم ميگردد.

انتخـاب شـغل و حرفــه، در حـدود احکام قانون، آزاد می باشد.

نهه څلويښتمه ماده :
د جبري کار تحميل منع دی.

د جګړې، آفتونو او نورو داسې حالاتو کې چې عامه ژوند او هوساينه تهديد کړي فعاله برخه اخيستنه د هر افغان ملي وجيبه ده.

پر ماشومانو د کار تحميل جواز نه لري.

پنځوسمه ماده:
دولت مکلف دی چې د يوې سالمې اداري او د هېواد په اداري سيستم کې د سمون د رامنځته کيدو لپاره، لازم تدبيرونه ونيسي.

اداره خپل اجراآت په بشپړه بې طرفۍ او د قانون له حکمونو سره سم عملي کوي.

د افغانستان اتباع حق لري د قانون د حکمونو په حدودو کې له دولتی ادارو څخه اطلاعات ترلاسه کړي . دا حق د نورو حقوقو او عامه امنيت ته له زيان رسولو پرته، حدود نه لري.

د افغانستان اتباع د اهليت له مخې او له هر ډول توپير څخه پرته د قانون له حکمونو سره سم د دولت خدمت ته منل کيږي.

مادهٔ چهل و نهم:
تحميل کار اجباری ممنوع است.

سهم گيری فعا ل در حالت جنگ، آفات و ساير حالاتی که حيات و آسايش عامه را تهديد کنند، از وجايب ملی هر افغان می باشد.

تحميل کار بر اطفال جواز ندارد.

مادهٔ پنجاهم:
دولت مکلف است به منظور ايجاد ادارهٔ سالم و تحقق اصلاحات در سيستم اداری کشور تدابير لازم اتخاذ نمايد.

اداره اجراآت خود را با بيطرفی کامل و مطابق به احکام قانون عملی می سازد.

اتباع افغانستان حق دسترسی به اطلاعات از ادارات دولتی را در حدود احکام قانون دارا می باشند. اين حق جز صدمه به حقوق ديگران و امنيت عامه حدودی ندارد.

اتباع افغانستان بر اساس اهليت و بدون هيچگونه تبعيض و به موجب احکام قانون به خدمت دولت پذيرفته می شوند.

يوپنځوسمه ماده:
هـر څـوک چـې لـه اداري څخـه بـې موجبـه زيـانمن شـي د تـاوان اخيسـتلو مسـتحق دی او کـولای شـي د تـاوان د ترلاسـه کولـو لپـاره پـه محکــمه کـې دعــوا اقامه کړي.

لـه هغوحـالاتو پرتـه چـې قـانون ښـوولي، دولــت نشــي کــولای د بــا صــلاحيته محکمې له حکمه پرتـه د خپلـو حقوقـو د ترلاسه کولو لپاره اقدام وکړي.

دوه پنځوسمه ماده :
دولت د افغانستان د ټولو اتباعو لپـاره د نـاروغيو د مخنيـوي او د وړيـا عـلاج وسيلې او روغتـايي آسانتياوي د قانون له حکمونو سره سم تأمينوي.

دولـت لـه قـانون سره سم د خصوصـي طبــي خدمتونــو او روغـتيـايــي مــرکزونو جوړول او پراختيـا هڅوي او ملاتړ يې کوي.

دولت د سالمې بدني روزنې د پيـاوړتيـا او د ملــي او ســيمه ييــزو ورزشــونو د پراختيا لپاره لازم تدبيرونه نيسي.

دري پنځوسمه ماده :
دولت د شهيدانو او مفقودينو لـه پـاتې کسانو، د معلولينو او معيوبينو د بيـا ځـواکمنۍ او پـه ټولنـه کـې د هغـوی د

مادهٔ پنجاه و يکم:
هــر شخــص کــه از اداره بــدون مــوجــب متــضرر شــود مســتحق جــبران خســاره مــی بـاشــد و مــی تـوانـد بـرای حصول آن در محکمــه دعــوا اقامه کند.

بــه اســتثنای حــالاتی کــه در قــانون تصـريح گرديـده اسـت، دولـت نمـی تواند بدون حکم محکمهٔ با صلاحيت به تحصيل حقوق خود اقدام کند.

مادهٔ پنجاه و دوم:
دولـت وسـايـل وقـايـه و عـلاج امـراض و تـسهـيلات صحـی رايـگان را بـرای هــمه اتبــاع مطـابق بـه احکـام قـانون تأمين می نمايد.

دولــت تأسيس و توسعه خدمات طبی و مــراكـــز صـــحی خـــصوصی را مطابق بـــه احــکام قـانــون تشويق و حمايت می کند.

دولـت بـه منظـور تقويت تربيت بـدنی ســالم و انکشــاف ورزشــهای ملــی و محلی تـدابير لازم اتخاذ می نمايد.

مادهٔ پنجاه و سوم:
دولـت به منظـور تنظيم خدمات طبی و مساعدت مالی برای بـازمـاندگـان شــهدأ و مفقــوديــن و بــرای بــاز

فعالې ونډې اخیستنې په خاطر د مالي مرستو او روغتیایي خدمتونو د تنظیم لپاره د قانون له حکمونو سره سم لازم تدبیرونه نیسي.

دولت د متقاعدینو حقوق تضمینوي او له زړو کسانو، بې سر پرسته ښځو، معیوبینو او معلولینو او بې وسه یتیمانو سره د قانون له حکمونو سره سم لازمې مرستې کوي.

څلور پنځوسمه ماده :
کورنۍ د ټولنې اساسي رکن دی او د دولت تر پاملرنې لاندې ده.

دولت د کورنۍ او په ځانګړې توګه د مور او ماشوم د جسمي او روحي روغتیا د تأمین، د ماشومانو د روزنې او د اسلام د سپېڅلي دین له احکامو سره د مغایرو رسومو د له منځه وړو لپاره لازم تدبیرونه نیسي.

پنځه پنځوسمه ماده :
له هېواد څخه دفاع د افغانستان د ټولو اتباعو وجیبه ده.

د عسکري مکلفیت د دورې د تېرولو شرطونه دقانون له لیارې تنظیمېږي.

توانی معلولین و معیوبین و سهم گیری فعال آنان در جامعه، مطابق به احکام قانون، تدابیر لازم اتخاذ می نماید.

دولت حقوق متقاعدین را تضمین نموده، برای کهن سالان، زنان بی سرپرست، معیوبین و معلولین و ایتام بی بضاعت مطابق به احکام قانون کمک لازم به عمل می آورد.

مادۀ پنجاه و چهارم:
خانواده رکن اساسی جامعه را تشکیل می دهد و مورد حمایت دولت قرار دارد.

دولت به منظور تأمین سلامت جسمی و روحی خانواده، بالاخص طفل و مادر، تربیت اطفال و برای از بین بردن رسوم مغایر با احکام دین مقدس اسلام تدابیر لازم اتخاذ می کند.

مادۀ پنجاه و پنجم:
دفاع از وطن وجیبۀ تمام اتباع افغانستان است.

شرایط اجرای دورۀ مکلفیت عسکری توسط قانون تنظیم میگردد.

شپږ پنځوسمه ماده:
د اساسي قانون د حکمونو پیروي، د قوانینو اطاعت او دعامه نظم او امنیت رعایت دافغانستان د ټولو خلکو وجیبه ده.

د قانون له حکمونو څخه بې خبري عذر نه ګڼل کېږي.

اوه پنځوسمه ماده :
دولت په افغانستان کې د خارجي اتباعو حقوق او آزادۍ له قانون سره سم تضمینوي. دا کسان د بین المللي حقوقو د قواعدو په حدودوکې د افغانستان د دولت د قوانینو په رعایت مکلف دي.

اته پنځوسمه ماده :
دولت په افغانستان کې د بشر د حقوقو د رعایت د څارنې، ښه والي او ملاتړ لپاره، د افغانستان د بشر د حقوقو خپلواک کمېسیون جوړوي.

هر څوک کولای شي د خپلو بشري حقوقو د نقض په صورت کې دې کمېسیون ته شکایت وکړي.

کمیسیون کولای شي د افرادو د بشري حقوقو د نقض موارد، مربوطو قانوني څانګو ته راجع کړي او د هغوی له

مادهٔ پنجاه و ششم:
پیروی از احکام قانون اساسی، اطاعت از قوانین و رعایت نظم و امن عامه وجیبه تمام مردم افغانستان است.

بی خبری از احکام قانون عذر دانسته نمی شود.

مادهٔ پنچاه و هفتم:
دولت حقوق و آزادی های اتباع خارجی را در افغانستان، طبق قانون تضمین می کند. این اشخاص در حدود قواعد حقوق بین المللی به رعایت قوانین دولت افغانستان مکلف می باشند.

مادهٔ پنجاه و هشتم:
دولت به منظور نظارت بر رعایت حقوق بشر در افغانستان و بهبود و حمایت از آن، کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان را تأسیس می نماید.

هر شخص می تواند در صورت نقض حقوق بشری خود، به این کمیسیون شکایت نماید.

کمیسیون می تواند موارد نقض حقوق بشری افراد را به مراجع قانونی راجع سازد و در دفاع از

حقوقو څخه په دفاع کې مرسته وکړي.

ددې کمېسيون جوړښت او د کار ډول يې د قانون له لياري تنظيمېږي.

نهه پنځوسمه ماده :
هېڅوک نشي کولای په دې اساسي قانون کې له راغلو آزاديو او حقوقو څخه په ناوړه استفادې د هېواد د خپلواکی، ځمکنۍ بشپړتيا، ملي واکمنۍ او ملي وحدت پر ضد عمل وکړي.

دريم فصل
جمهور رئيس

شپيتمه ماده :
جمهور رئيس د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت په سر کې دی چې خپل واکونه په اجرائيه، مقننه او قضائيه برخو کې ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم عملي کوي.

جمهور رئيس دوه، لومړی او دويم مرستيالان لري.

د جمهوري رياست کانديد د خپلو مرستيالانو نومونه د ځان له کانديدولو سره يو ځای ملت ته اعلاموي.

حقوق آنها مساعدت نمايد.

تشکيل و طرز فعاليت اين کميسيون توسط قانون تنظيم ميگردد.

مادۀ پنجاه و نهم:
هيچ شخص نمی تواند با سوء استفاده از حقوق و آزاديهای مندرج اين قانون اساسی، بر ضد استقلال، تماميت ارضی، حاکميت و وحدت ملی عمل کند.

فصل سوم
رئيس جمهور

مادۀ شصتم:
رئيس جمهور در رأس دولت جمهوری اسلامی افغانستان قرار داشته، صلاحيت های خود را در عرصه های اجرائيه، تقنينيه و قضائيه، مطابق به احکام اين قانون اساسی، اعمال می کند.

رئيس جمهور دارای دو معاون اول و دوم، می باشد.

کانديد رياست جمهوری نام هر دو معاون را همزمان با کانديد شدن خود به ملت اعلام ميدارد.

د جمهور رئیس لومړی مرستیال د جمهور رئیس د غیاب، استعفأ او یا مړینې په حالاتوکې ددې اساسي قانون له مندرجو حکمونو سره سم، کار کوي.

د جمهور رئیس د لومړي مرستیال په غیاب کې، دویم مرستیال د اساسي قانون له مندرجو احکامو سره سم، عمل کوي.

یوشپیتمه ماده :

جمهور رئیس د راي ورکوونکیو د آزادو، عمومي، پټهو او مستقیمو رایو له لارې په سلوکې تر پنځوسو زیاتو رایو په ترلاسه کولو انتخابیږي.

د جمهور رئیس وظیفه تر انتخاباتو وروسته د پنځم کال د غبرګولي په لومړۍ نیټه پای ته رسیږي.

د جمهور رئیس د کار تر پای ته رسېدو د مخه د نوي جمهور رئیس د ټاکلو لپاره انتخابات، له دیرشو ترشپیتو ورځو پورې، موده کې کېږي.

که چېرې په لومړي پړاو کې له کاندیدانو څخه یو هم ونه کړای شي چې په سلوکې تر پنځوسو زیاتې رایې ترلاسه کړي، انتخابات د دوهم ځل لپاره د انتخاباتو د نتایجو د نېټې تر اعلان وروسته د دوو اونیو په اوږدو

معاون اول رئیس جمهور در حالت غیاب، استعفأ و یا وفات رئیس جمهور، مطابق به احکام مندرج این قانون اساسی، عمل می کند.

در غیاب معاون اول رئیس جمهور، معاون دوم مطابق به احکام مندرج این قانون اساسی عمل می کند.

مادهٔ شصت و یکم:

رئیس جمهور با کسب اکثریت بیش از پنجاه فی صد آرای رای دهندگان از طریق رأی گیری آزاد، عمومی، سری و مستقیم انتخاب می گردد.

وظیفهٔ رئیس جمهور در اول جوزای سال پنجم بعد از انتخابات پایان می یابد.

انتخابات به منظور تعیین رئیس جمهور جدید در خلال مدت سی الی شصت روز قبل از پایان کار رئیس جمهور برگزار میگردد.

هرگاه در دور اول هیچ یک از کاندیدان نتواند اکثریت بیش از پنجاه فی صد آرا را به دست آورد، انتخابات برای دور دوم در ظرف دو هفته از تاریخ اعلام نتایج انتخابات برگزار می

کې تر سره کېږي . دا ځل يوازې هغه دوه تنه کانديدان په انتخاباتو کې برخه اخلي چې په لومړي پړاو کې يې تر ټولو زياتې رايې ترلاسه کړې وي.

د انتخاباتو په دويم پړاو کې هغه څوک چې د رايو اکثريت ترلاسه کړي، جمهور رئيس ګڼل کېږي.

که چېرې د جمهوري رياست يو کانديد د رای ګيرۍ د لومړي يا دويم پړاو په جريان او يا تر انتخاباتو وروسته او يا د انتخاباتو د نتايجو له اعلان څخه پخوا مړ شي، نوي انتخابات د قانون له حکمونو سره سم کېږي.

دوه شپيتمه ماده :

څوک چې جمهوري رياست ته کانديد يږي، بايد دلاندنيو شرطونو لرونکی وي:

١- د افغانستان تبعه، مسلمان، له افغان مور او پلار څخه زېږيدلی وي او د بل هېواد تابعيت ونه لري؛

٢- د کانديديدو په ورځ يې عمر تر څلويښتو کلونو لږ نه وي؛

٣- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو، او جنايت په ارتکاب او يا له مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکوم

گردد و در این دور تنها دو نفر از کاندیدانی که بیشترین آرا را در دور اول به دست آورده اند، شرکت می نمایند.

در دور دوم انتخابات، کاندیدی که اکثریت آرا را کسب کند، رئیس جمهور شناخته می شود.

هرگاه یکی از کاندیدان ریاست جمهوری در جریان دور اول یا دوم رأی گیری و یا بعد از انتخابات و قبل از اعلام نتایج انتخابات وفات نماید، انتخابات مجدد مطابق به احکام قانون برگزار میگردد.

مادۀ شصت و دوم:

شخصی که به ریاست جمهوری کاندید می شود، واجد شرایط ذیل می باشد:

١- تبعۀ افغانستان، مسلمان و متولد از والدین افغان بوده و تابعیت کشور دیگری را نداشته باشد؛

٢- در روز کاندید شدن سن وی از چهل سال کمتر نباشد؛

٣- از طرف محکمه به ارتکاب جرایم ضد بشری، جنایت و یا حرمان از حقوق مدنی محکوم

شوی نه وي؛

هېڅ شخص نشي کولای له دوو دورو زيات د جمهور رئيس په حيث وټاکل شي.

په دې ماده کې راغلی حکم د جمهور رئيس د مرستيالانو په برخه کې هم تطبيقېږي.

دري شپيتمه ماده :

جمهور رئيس د کار تر پيل د مخه، د ځانګړې کړنلارې سره سم، چې د قانون له لياري تنظيمېږي، دا لاندې لوړه يادوي:

بسم الله الرحمن الرحيم

"د لوی خدای (ج) په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپېڅلي دين پيروي او ساتنه وکړم. د اساسي قانون او نورو قوانينو رعايت او د تطبيق څارنه وکړم.

د افغانستان د خپلواکۍ، ملي واکمنۍ، ځمکنۍ بشپړتيا ساتنه او د افغانستان د خلکو حقوق او ګټې خوندي کړم او د لوی خدای (ج) له درباره څخه د مرستې په غوښتلو او د ملت په ملاتړ د افغانستان د خلکو د پرمختګ او هوساينې په لاره

نشده باشد ؛

هيچ شخص نمی تواند بيش از دو دوره به حيث رئيس جمهور انتخاب گردد.

حکم مندرج اين ماده در مورد معاونين رئيس جمهور نيز تطبيق می گردد.

مادهٔ شصت و سوم:

رئيس جمهور قبل از تصدی وظيفه، مطابق به طرز العمل خاص که توسط قانون تنظيم ميگردد ، حلف آتی را به جا می آورد:

بسم الله الرحمن الرحيم

"به نام خداوند بزرگ (ج) سوگند ياد می کنم که دين مقدس اسلام را اطاعت و از آن حمايت کنم. قانون اساسی و ساير قوانين را رعايت و از تطبيق آن مواظبت نمايم.

از استقلال، حاکميت ملی و تماميت ارضی افغانستان حراست و حقوق و منافع مردم افغانستان را حفاظت کنم و با استعانت از بارگاه پروردگار متعال و پشتيبانی ملت، مساعی خود را در راه سعادت و ترقی مردم

کې خپلې هڅې جارې وساتم."

څلور شپیتمه ماده:
جمهور رئیس لاندې واکونه او وظیفې لري:

۱- د اساسي قانون د اجرأ څارل؛

۲- د ملي شورى په تصویب د هېواد د سیاست د اساسي کرښو ټاکل؛

۳- د افغانستان د وسله والو ځواکونو ستر مشرتوب؛

۴- د ملي شورى په تایید دجګړې او متارکې اعلانول؛

۵- د ځمکنۍ بشپړتیا او د خپلواکۍ د ساتنې د دفاع په حالت کې د لازم تصمیم نیول؛

۶- د ملي شورى په تایید له افغانستان څخه بهر ته د وسله والو ځواکونو د ټولګیو لېږل؛

۷- ددې اساسي قانون په (نهه شپیتمه) ماده کې له راغلي حالت پرته، دلویې جرګې راغوښتل؛

۸- د ملي شورى په تایید د اضطراري حالت اعلان او دهغه پای ته رسول؛

افغانستان بکار برم."

مادهٔ شصت و چهارم:
رئیس جمهور دارای صلاحیتها و وظایف ذیل می باشد:

۱- مراقبت از اجرای قانون اساسی؛

۲- تعیین خطوط اساسی سیاست کشور به تصویب شورای ملی؛

۳- قیادت اعلای قوای مسلح افغانستان؛

۴- اعلان حرب و متارکه به تائید شورای ملی؛

۵- اتخاذ تصمیم لازم در حالت دفاع از تمامیت ارضی و حفظ استقلال؛

۶- فرستادن قطعات قوای مسلح به خارج افغانستان به تائید شورای ملی؛

۷- دایر نمودن لویه جرگه به استثنای حالت مندرج مادهٔ شصت و نهم این قانون اساسی؛

۸- اعلان حالت اضطرار به تائید شورای ملی و خاتمه دادن به آن؛

۹- د ملي شورى او لويې جرګې د غونډو پرانيستل؛

۱۰- د جمهوري رياست د مرستيالانو د استعفى منل؛

۱۱- د ولسي جرګې په تاييد د وزيرانو، لوى څارنوا ل، د مركزى بانک، د ملی امنيت او سرې مياشتې د رئيسانو ټاكل او د هغوى عزلول او د استعفى منل؛

۱۲- د ولسي جرګې په تاييد د سترې محكمې د رئيس او غړيو ټاكل؛

۱۳- د قانون له حكمونو سره سم د قاضيانو، د وسله والو ځواكونو، پوليسو، د ملی امنيت د منصبدارانو او دلوړ رتبه مامورينو ټاكل، تقاعد وركول، د استعفى منل او عزلول؛

۱۴- په بهرنيو هېوادونو او نړيوالو مؤسسو كې د افغانستان د سياسي نماينده ګيو د مشرانو ټاكل؛

۱۵- په افغانستان كې د بهرنيو سياسي نماينده ګانو د باورليكونو منل؛

۱۶- د قوانينو او تقنيني فرمانونو توشېح كول؛

۹- افتتاح اجلاس شوراى ملى و لويه جرگه؛

۱۰- قبول استعفاى معاونين رياست جمهورى؛

۱۱- تعيين وزرا، لوى څارنوال، رئيس بانک مركزى، رئيس امنيت ملى و رئيس سره مياشت به تائيد ولسى جرگه و عزل و قبول استعفاى آنها؛

۱۲- تعيين رئيس و اعضاى ستره محكمه به تائيد ولسى جرگه؛

۱۳- تعيين، تقاعد، قبول استعفا و عزل قضات، صاحب منصبان قواى مسلح، پوليس و امنيت ملى و مامورين عالى رتبه مطابق به احكام قانون؛

۱۴- تعيين سران نمايندگى هاى سياسى افغانستان نزد دول خارجى و مؤسسات بين المللى؛

۱۵- قبول اعتماد نامه هاى نمايندگان سياسى خارجى در افغانستان؛

۱۶- توشيح قوانين و فرامين تقنينى؛

۱۷- د قانون له حکمونو سره سم د دولتونو ترمنځ د معاهدو د عقد لپاره د باورليکونو ورکول؛

۱۸- د قانون له حکمونو سره سم د جزاگانو تخفيف او بخښل؛

۱۹- د قانون له حکمونو سره سم د مډالونو، نښانونو او افتخاري لقبونو ورکول؛

۲۰- د هېواد د اداري سمون په منظور، د قانون له مخې، د کمېسيونونو جوړول؛

۲۱- په دې اساسي قانون کې نور راغلي واکونه او وظايف؛

پنځه شپېتمه ماده:

جمهور رئيس کولای شي په مهمو ملي، سياسي، ټولنيزو او يا اقتصادي چارو کې د افغانستان د خلکو ټولپوښتنې ته مراجعه وکړي.

ټولپوښتنه بايد د دې اساسي قانون د حکمونو مخالفه او د هغه د تعديل مستلزم نه وي.

شپږ شپېتمه ماده:

جمهور رئيس په دې اساسي قانون کې

۱۷- اعطای اعتبار نامه به غرض عقد معاهدات بين الدول مطابق به احکام قانون؛

۱۸- تخفيف و عفو مجازات مطابق به احکام قانون؛

۱۹- اعطای مدالها، نشانها و القاب افتخاری مطابق به احکام قانون؛

۲۰- تأسيس کميسيون ها به منظور بهبود ادارهٔ کشور مطابق به احکام قانون؛

۲۱- ساير صلاحيتها و وظايف مندرج اين قانون اساسی؛

مادهٔ شصت و پنجم:

رئيس جمهور می تواند در موضوعات مهم ملی، سياسی، اجتماعی و يا اقتصادی به آرای عمومی مردم افغانستان مراجعه نمايد.

مراجعه به آرای عمومی نبايد مناقض احکام اين قانون اساسی ويا مستلزم تعديل آن باشد.

مادهٔ شصت و ششم:

رئيس جمهور در اعمال

د راغلو واکونو د عملي کولو په برخه کې د افغانستان د خلکو لوړ مصلحتونه په پام کې نیسي.

صلاحیتهای مندرج این قانون اساسی، مصالح علیای مردم افغانستان را رعایت می کند.

جمهور رئیس نشي کولای چې د قانون له حکمه پرته دولتي ملکیتونه او شتمنۍ وپلوري او یا یې وبخښي.

رئیس جمهور نمی تواند بدون حکم قانون ملکیت های دولتی را بفروشد یا اهدا کند.

جمهور رئیس نشي کولای د خپل کار په دوران کې له خپل مقام څخه په ژبنیو، سیمه‌ییزو، قومي، مذهبي او ګوندي ملحوظاتو ګټه واخلي.

رئیس جمهور نمی تواند در زمان تصدی وظیفه از مقام خود به ملحوظات لسانی، سمتی، قومی، مذهبی و حزبی استفاده نماید.

اوه شپیتمه ماده:

د جمهور رئیس د استعفی، عزل، مړینې او یا په صعب العلاجه ناروغۍ د اخته کېدلو په صورت کې چې د وظیفې د اجرا مخه نیسي د جمهور رئیس لومړی مرستیال د جمهور رئیس واکونه او وظایف په غاړه اخلي.

مادۀ شصت و هفتم:

در صورت استعفا، عزل یا وفات رئیس جمهور و یا مریضی صعب العلاج که مانع اجراء وظیفه شود، معاون اول رئیس جمهور صلاحیتها و وظایف رئیس جمهور را به عهده می گیرد.

جمهور رئیس خپله استعفی په خپله ملی شوری ته اعلاموي.

رئیس جمهور استعفای خود را شخصاً به شورای ملی اعلام می نماید.

د صعب العلاجه ناروغۍ تثبیت د هغه طبی هیئت له خوا کېږي چې ستره محکمه یې ټاکي.

تثبیت مریضی صعب العلاج توسط هیئت طبی با صلاحیت که از طرف ستره محکمه تعیین میګردد صورت میګیرد.

په داسې حالاتو کې د نوي جمهور

در این حالات در خلال مدت سه

رئيس د ټاکلو لپاره په درې مياشتو کې دننه ددې اساسي قانون د يوشپيتمې مادې له حکم سره سم انتخابات کېږي.

ماه انتخابات به منظور تعيين رئيس جمهور جديد طبق مادۀ شصت و يکم اين قانون اساسی برگزار ميگردد.

د جمهور رئيس لومړی مرستيال د لنډ مهاله جمهور رئيس په توګه، د وظيفې د ترسره کولو په موده کې لاندينۍ چارې نشي ترسره کولای:

معاون اول رئيس جمهور در زمان تصدی به حيث رئيس جمهور موقت امور ذيل را انجام داده نمی تواند:

۱- د اساسي قانون تعديل؛

۲- د وزيرانو عزل؛

۳- ټول پوښتنه؛

۱- تعديل قانون اساسی؛

۲- عزل وزرا؛

۳- مراجعه به آرای عامه؛

د جمهور رئيس مرستيالان ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم کولای شي ځان جمهوري رياست ته کانديد کړي.

معاونين رئيس جمهور می توانند مطابق به احکام اين قانون اساسی خود را به رياست جمهوری کانديد نمايند.

د جمهور رئيس په غياب کې د لومړي مرستيال وظايف د جمهور رئيس په واسطه ټاکل کېږي.

در صورت غياب رئيس جمهور، وظايف معاون اول توسط رئيس جمهور تعيين می گردد.

اته شپيتمه ماده :

که چېرې د جمهور رئيس يو مرستيال استعفی وکړي او يا مړ شي د هغه پرځای بل شخص د جمهور رئيس له خوا او د ولسی جرګې په تائيد ټاکل کېږي.

مادۀ شصت و هشتم:

هرگاه يکی از معاونين رئيس جمهور استعفاء و يا وفات نمايد عوض وی شخص ديگری توسط رئيس جمهور به تائيد ولسی جرگه تعيين ميگردد.

د جمهـور رئـیس او د هغـه د لـومړي مرستیال د یوځـایي مړینـې پـه صـورت کـې پـه ترتیـب سره دویـم مرسـتیال، د مشـرانو جرګې رئـیس د ولسـي جرګـې رئیس د او د بهرنیـو چارو وزیـر یـو پـه بل پسي ددې اسـاسي قـانـــون د (اوه شـپیتمې) مـادې لـه حکـم سـره سـم د جمهور رئیس وظیفې په غاړه اخلي.

نهه شپیتمه ماده :

جـمـهـــور رئیـــس د ملـــت او ولســـي جرګـــې پــــه وړانـــدې ددې مـــادې د احکامو مطابق مسؤل دی.

پـــر جمـــهور رئـیس د بشـــري ضـــد جرمونـــو، ملـــي خیانـت یــا جنایــت د ارتکـاب تـور لګـول د ولسـي جرګـې د ټولـو غړیـو د دریـیمې برخـې لـه خـوا غوښـتل کېـدای شـي. کـه چېـرې داغوښتنه د ولسي جرګې د ټولـو غړیـو له دریو څخه د دوو برخو د رایو له خوا تاییـد شـي، ولســي جرګــه د یــوې میاشتې دننه لویه جرګه دایروي.

کـه لویـــه جرګـــه منســـوب شـــوی اتهـام د ټولـو غړیـو لـه دریـو څخـه د دوو برخـو د رایـو پـه اکثریـت تصـویب کـړي، جمهـور رئیس لـه وظیفـې څخـه ګوښـه او موضـوع ځانګړې محکمـې تـه سپارل کیږي. ځانګړې محکمه د ولسی

در صـــورت وفـــات همزمـــان رئـــیس جمهــور و معـــاون اول وی، بالترتیـــب معـــاون دوم، رئـیس مشـرانو جرگـه، رئـــیس ولـــسی جـــرگـــه و وزیـــر خـارجـه یکـی بعـد دیگـری مطـابق بـه حکـم مندرج مادۀ شـصت و هفتم ایـن قـانون اساسـی وظـایف رئـیس جمهور را به عهده میگیرد.

مادۀ شصت و نهم:

رئیس جمهـور در برابر ملت و ولسـی جرگـه مطـابق بـه احکـام ایـن مـاده مسئول می باشد.

اتهـام علیـه رئیس جمهـور بـه ارتکـاب جـرایم ضـد بشـری، خیانـت ملـی یـا جنـــایت، از طـــرف یـــک ثلـــث کـــل اعضـای ولسـی جرگـه تقـاضـــا شـــده مـــی توانـــد. در صـــورتیـــکه ایـــن تقـاضـــا از طـرف دو ثلـث کـل آرای ولسـی جرگـــه تـــائید گـردد، ولسـی جرگـه در خـلال مـدت یـک مـاه لویـه جرگه را دایر می نماید.

هـرگـاه لـویـه جـرگـه اتهـام منسوب را بـــه اکثریـــت دو ثلـــث آرای کـــل اعضـــا تصـــویب نمایـــد، رئیـــس جمهـــور از وظیفه منفصل و موضوع بـه مـــحکمۀ خـاص محـول میگـــردد. محکمـــۀ خـــاص متشـــکل اســـت از

جرگې له دريو غړيو، دسترې محكمې له دريو غړيو چې لويه جرگه يې ټاكي او د مشرانو جرگې له رئيس څخه جوړيږي، دعوي د هغه شخص له خوا چې د لوې جرگې له خوا ټاكل كيږي، اقامه كيږي.

په دې حالت كې د دې اساسي قانون په (اوه شپيتمه) ماده كې راغلي حكمونه تطبيقيږي.

اويا يمه ماده :
د جمهور رئيس تنخوا او لگښتونه د قانون له لياري تنظيميږي.

جمهور رئيس د خدمت د دورې تر ختميدو وروسته د عزل له حالته پرته د خپل ژوند په پاتې موده كې د جمهوري رياست د دورې له مالي حقوقو څخه د قانون له حكمونو سره سم، گټه اخلي.

څلورم فصل
حكومت

يواويايمه ماده:
حكومت له وزيرانو څخه جوړ دی چې د جمهور رئيس تر رياست لاندې كار كوي. د وزيرانو شمير او وظايف د قانون له لياري تنظيميږي.

رئيس مشرانو جرگه، سه نفر از اعضاى ولسى جرگه و سه نفر از اعضاى ستره محكمه به تعيين لويه جرگه، اقامۀ دعوى توسط شخصى كه از طرف لويه جرگه تعيين مى گردد صورت ميگيرد.

در اين حالت احكام مندرج مادۀ شصت و هفتم اين قانون اساسى تطبيق مى گردد.

مادۀ هفتادم:
معاش و مصارف رئيس جمهور توسط قانون تنظيم مى گردد.

رئيس جمهور بعد از ختم دوره خدمت، به استثناى حالت عزل، براى بقيه مدت حيات از حقوق مالى دوره رياست جمهورى مطابق به احكام قانون مستفيد مى شود.

فصل چهارم
حكومت

مادۀ هفتاد و يكم:
حكومت متشكل است از وزرا كه تحت رياست رئيس جمهور اجراى وظيفه مى نمايند. تعداد وزرا و وظايف شان توسط قانون تنظيم مى گردد.

دوه اویایمه ماده :

څوک چې د وزیر په توګه ټاکل کیږي باید لاندیني شرطونه ولري:

۱- یوازي د افغانستان د تابعیت لرونکی وي.

که چیرې د کوم وزارت کاندید د بل هېواد تابعیت هم ولري ولسي جرګه د هغه د تائید یا رد، صلاحیت لري؛

۲- لوړ تحصیلات، کاري تجربه او ښه شهرت ولري؛

۳- عمر یې تر پنځه دېرش کلونو لږ نه وي؛

۴- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو او جنایت په ارتکاب او یا له مدني حقوقو څخه په محرومیت محکوم شوی نه وي.

دري اویایمه ماده :

کېدای شي وزیران د ملي شوری له غړیو او یا له هغو د باندې وټاکل شي.

کله چې د ملي شوری غړی د وزیر په توګه وټاکل شي، په شوری کې خپل غړیتوب له لاسه ورکوي او د هغه

مادهٔ هفتاد و دوم:

شخصی که به حیث وزیر تعیین می شود واجد شرایط ذیل می باشد:

۱- تنها حامل تابعیت افغانستان باشد.

هرگاه کاندید وزارت تابعیت کشور دیگری را نیز داشته باشد، ولسی جرگه صلاحیت تائید و یا رد آنرا دارد؛

۲- دارای تحصیلات عالی، تجربهٔ کاری و شهرت نیک باشد؛

۳- سن وی از سی و پنج سال کمتر نباشد؛

۴- از طرف محکمه به ارتکاب جرایم ضد بشری، جنایت و یا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد.

مادهٔ هفتاد و سوم:

وزرا می توانند از اعضای شورای ملی یا خارج از آن تعیین شوند.

هرگاه عضو شورای ملی به حیث وزیر تعیین شود، عضویت خود را در شوری از دست میدهد و در عوض

پرځاي بل شخص د قانون له حکم سره سم ټاکل کیږي.

څلور اویایمه ماده :
وزیران د وظیفې له پیله مخکې د جمهور رئیس په وړاندې، لاندینۍ لوړه کوي:

بسم الله الرحمن الرحیم

"د لوی خدای (جل جلاله) په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپیڅلي دین د حکمونو حمایت، د اساسي قانون او د افغانستان د نورو قوانینو رعایت، د اتباعو د حقوقو حفاظت د افغانستان د خپلواکۍ، ځمکنۍ بشپړتیا او د خلکو د ملي وحدت ساتنه وکړم او په خپلو ټولو اعمالو کې خدای (جل جلاله) حاضر گڼم او خپلې راسپارل شوې وظیفې په رښتینولۍ سرته رسوم."

پنځه اویایمه ماده :
حکومت لاندینۍ وظیفې لري:

۱- ددې اساسي قانون او نورو قوانینو د احکامو او د محکمو د قطعي پریکړو عملي کول؛

۲- د خپلواکۍ ساتل، له ځمکنۍ بشپړتیا څخه دفاع او په نړیواله ټولنه کې د افغانستان د حیثیت او

وی شخص دیگری مطابق به حکم قانون تعیین میگردد.

مادهٔ هفتاد و چهارم:
وزرا قبل از تصدی وظیفه حلف آتی را به حضور رئیس جمهور، به جا می آورند:

بسم الله الرحمن الرحیم

"به نام خداوند بزرگ (جل جلاله) سوگند یاد می کنم که دین مقدس اسلام را حمایت، قانون اساسی و سایر قوانین افغانستان را رعایت، حقوق اتباع را حفاظت و از استقلال، تمامیت ارضی و وحدت ملی مردم افغانستان حراست کنم و در همه اعمال خود خداوند (جل جلاله) را حاضر دانسته، وظایف محوله را صادقانه انجام دهم."

مادهٔ هفتاد و پنجم:
حکومت دارای وظایف ذیل می باشد:

۱- تعمیل احکام این قانون اساسی و سایر قوانین و فیصله های قطعی محاکم؛

۲- حفظ استقلال، دفاع از تمامیت ارضی و صیانت منافع و حیثیت افغانستان در جامعه

ګټو ساتل؛

۳- د عامه نظم او امن ټينګول او د هر راز اداري فساد له منځه وړل؛

۴- د بودجې ترتيبول، د دولت د مالي وضعې تنظيمول او دعامه شتمنۍ ساتل؛

۵- دټولنيزو، فرهنګي، اقتصادي او تکنالوژيکي پرمختيايي پروګرامونو طرح او تطبيق؛

۶- ملي شورى ته د مالي کال په پاى کې د سرته رسيدلوچارو او د نوي مالي کا ل د مهمو پروګرامونو په باب ګزارش ورکول؛

۷- د هغو نورو وظيفو ترسره کول چې ددې اساسي قانون او نورو قوانينو له مخې د حکومت له وظيفو څخه ګڼل شويدي.

شپږ اويايمه ماده :

حکومت د هېواد د سياست د اساسي کرښو د تطبيق او دخپلو وظيفو د تنظيمولو لپاره مقررات وضع او تصويبوي. دا مقررات بايد د هيڅ قانون له نص يا روح سره مناقض نه وي.

بین المللی؛

۳- تأمین نظم و امن عامه و از بین بردن هر نوع فساد اداری؛

۴- ترتیب بودجه، تنظیم وضع مالی دولت و حفاظت دارایی عامه؛

۵- طرح و تطبیق پروگرام های انکشافی اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و تکنالوژیکی؛

۶- ارائه گزارش به شورای ملی در ختم سال مالی درباره امور انجام شده و پروگرام های عمدهٔ سال مالی جدید؛

۷- انجام سایر وظایفی که به موجب این قانون اساسی و قوانین دیگر از وظایف حکومت دانسته شده است.

مادهٔ هفتاد و ششم:

حکومت برای تطبیق خطوط اساسی سیاست کشور و تنظیم وظایف خود مقررات وضع و تصویب می کند. این مقررات باید مناقض نص یا روح هیچ قانون نباشد.

اوه اویایمه ماده :

وزیران خپل وظایف د اداري واحدونو د آمرینو په توګه په هغو حدودوکې چې دا اساسي قانون او نور قوانین یې ټاکي، سرته رسوي.

وزیران له خپلو ټاکلو وظایفو څخه د جمهور رئیس او ولسي جرګې په وړاندې مسئولیت لري.

اته اویایمه ماده:

که چېرې وزیر په بشري ضد جرمونو، ملي خیانت او یا په نورو جرمونو متهم شي، موضوع ددې اساسي قانون د (یو سلو څلور دېرشمې) مادې په رعایت ځانګړې محکمې ته سپارل کېږي.

نهه اویایمه ماده :

حکومت کولای شي د ولسي جرګې د تعطیل په حالت کې له بودجې او مالي چارو پرته، د بیړنۍ اړتیا پر اساس تقنیني فرمانونه ترتیب کړي.

تقنیني فرمانونه د جمهور رئیس تر توشېح وروسته د قانون حکم پیدا کوي. تقنیني فرمانونه باید د ملي شورى د لومړۍ غونډې ترجوړېدو وروسته د دېرشو ورځو په اوږدو کې

مادۀ هفتاد و هفتم:

وزرا وظایف خود را به حیث آمرین واحدهای اداری در داخل حدودی که این قانون اساسی و سایر قوانین تعیین می کند، اجرا می نمایند.

وزرا از وظایف مشخصۀ خود نزد رئیس جمهور و ولسی جرگه مسئولیت دارند.

مادۀ هفتاد و هشتم:

هرگاه وزیر به ارتکاب جرایم ضد بشری، خیانت ملی و یا سایر جرایم متهم گردد، قضیه با رعایت مادۀ یکصد و سی و چهارم این قانون اساسی به محکمۀ خاص محول میگردد.

مادۀ هفتاد و نهم:

حکومت می تواند در حالت تعطیل ولسی جرگه در صورت ضرورت عاجل، به استثنای امور مربوط به بودجه و امور مالی، فرامین تقنینی را ترتیب کند.

فرامین تقنینی بعد از توشیح رئیس جمهور حکم قانون را حایز می شود. فرامین تقنینی باید در خلا ل سی روز از تاریخ انعقاد نخستین جلسۀ شورای ملی به آن تقدیم شود و در

هغـې تـه ورانـدې شـي او کـه د ملـي شوری له خوا رد شي، اعتبار نه لري.

صـورتی کـه از طـرف شـورای ملـی رد شود، از اعتبار ساقط میگردد.

اتيايمه ماده:
وزيـران نشـي کـولای د خپـل کـار پـه دوران کې له خپل مقام څخه په ژبنيـو، سيمه ييزو، قـومي، مذهبي او گونـدي ملحوظاتو گټه واخلي.

مادۀ هشتادم:
وزرا نمـی تواننـد در زمـان تصـدی وظيفـه از مقـام خـود بـه ملحوظـات لسـانی، سـمتی، قـومی، مـذهبی و حزبی استفاده نمایند.

پنځم فصل
ملي شوری

فصل پنجم
شورای ملی

يواتيايمه ماده :
د افغـانستان د اسـلامي جمهـوري دولـت ملـي شـوری د سـتر تقنينـي اورگـان پـه توگـه د افغـانستـان د خلکو د ارادې ښکارندويه ده او د ټول ملت نمايندگي کوي.

مادۀ هشتاد ويکم:
شـورای ملـی دولـت جمهـوری اسلامی افغانسـتان بـه حيث عـالی تـرين ارگـان تقنينـی مظهـر ارادۀ مـردم آن اسـت و از قاطبـۀ ملـت نمايندگی می کند.

د شوری هر غړي دراېې د څرگندونې پـه وخـت کـې، د افغانسـتان د خلـکو عمـومي مصلحتونه او ستري گټـې د خپل قضاوت محور ټاکي.

هـر عضـو شـوری در مـوقـع اظهـار رای، مـصالـح عـمومـی و منـافع عليـای مـردم افغـانستان را مـدار قضاوت قرار می دهد.

دوه اتيايمه ماده :
مـلي شـوری لـه دوو مجلـسونو: ولسـي جـرگـې او مـشرانـو جرگـې څخه جوړه ده.

مادۀ هشتاد و دوم :
شـورای مـلی مـتشکل از دو مجلس: ولسـی جـرگـه و مشرانـو جـرگـه مـی باشد.

هيڅوک نشي کولای په يوه وخت کې د دواړو مجلسونو غړی وي.

هـيچ شـخص نمـی توانـد در يک وقت عضو هر دو مجلس باشد.

دري اتيايمه ماده:

د ولسي جرګې غړي د خلکو د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو انتخاباتو له لارې انتخابېږي.

د ولسي جرګې د کار دوره د پنځم کال د چنګاښ په لومړۍ نېټه د انتخاباتو د نتيجو د اعلان څخه وروسته پای ته رسېږي او نوې شوری په کار پيل کوي.

د ولسي جرګې د دورې ترختمېدو د مخه له دېرشو څخه ترشپيتو ورځو پورې موده کې د ولسي جرګې د غړيو انتخابات کېږي.

د ولسي جرګې د غړيو شمېر د هرې حوزې د نفوسو د شمېر په تناسب زيات نه زيات تر (۲۵۰) کسانو پورې دی.

انتخاباتي حوزې او ورسره نور مربوط مسايل د انتخاباتو په قانون کې ټاکل کېږي.

د انتخاباتو په قانون کې بايد داسې تدبيرونه ونيول شي چې انتخاباتي نظام د افغانستان د ټولو خلکو لپاره عمومي او عادلانه استازيتوب تأمين کړي او د نفوسو په تناسب دې له هر ولايت څخه په اوسط ډول لږ تر لږه دوه

مادهٔ هشتاد سوم:

اعضای ولسی جرگه توسط مردم از طريق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقيم انتخاب می گردند.

دوره کار ولسی جرگه به تاريخ اول سرطان سال پنجم، بعد از اعلان نتايج انتخابات به پايان می رسد و شورای جديد به کار آغاز می نمايد.

انتخابات اعضای ولسی جرگه در خلال مدت سی الی شصت روز قبل از پايان دوره ولسی جرگه برگزار می گردد.

تعداد اعضای ولسی جرگه به تناسب نفوس هر حوزه حداکثر دو صدو پنجاه نفر می باشد.

حوزه های انتخاباتی و ساير مسايل مربوط به آن در قانون انتخابات تعيين می گردد.

در قانون انتخابات بايد تدابيری اتخاذ گردد که نظام انتخاباتی، نمايندگی عمومی و عادلانه را برای تمام مردم کشور تأمين نمايد و به تناسب نفوس از هر ولايت طور اوسط

ښځينه وکيلې په ولسي جرګه کې غړيتوب ترلاسه کړي.

حداقل دو وکيل زن در ولسی جرگه عضويت يابد.

څلور اتيايمه ماده :

د مشرانو جرګې غړي په لاندې ډول انتخاب او ټاکل کېږي:

مادۀ هشتاد و چهارم:

اعضای مشرانو جرگه به ترتيب ذيل انتخاب و تعيين می شوند:

۱- د هرې ولايتي جرګې له غړيو څخه يوتن د مربوطې جرګې په انتخاب، د څلورو کلونو لپاره ؛

۱- از جمله اعضای شورای هر ولايت، يک نفر به انتخاب شورای مربوط برای مدت چهار سال؛

۲- د هر ولايت د ولسواليو د جرګو له غړيو څخه يو تن، د مربوطو جرګو په انتخاب، د دريو کلونو لپاره؛

۲- از جملۀ اعضای شورا های ولسوالی‌های هر ولايت، يک نفر به انتخاب شوراهای مربوط برای مدت سه سال؛

۳- پاتې دريمه برخه غړي دمعلولينو او معيوبينو د دوو تنو او کوچيانو د دوو تنو استازيو په ګډون د هېواد له خبيرو او تجربه لرونکو کسانو څخه د پنځو کلونو لپاره د جمهور رئيس له خوا ټاکل کېږي.

۳- يک ثلث باقی مانده از جملۀ شخصيت های خبير و با تجربه به شمول دو نفر از نمايندگان معلولين و معيوبين و دو نفر نمايندگان کوچی ها به تعيين رئيس جمهور برای مدت پنج سال.

جمهور رئيس له دې اشخاصو څخه په سلوکې پنځوس ښځې ټاکي.

رئيس جمهور تعداد پنجاه فيصد از اين اشخاص را از بين زنان تعيين می نمايد.

هغه شخص چې د مشرانو جرګې د غړي په توګه انتخابېږي په مربوطه جرګه کې خپل غړيتوب له لاسه ورکوي او د ده پرځای د قانون له حکمونو سره

شخصی که به حيث عضو مشرانو جرگه انتخاب می شود، عضويت خود را در شورای مربوطه از دست داده، به عوض او شخص ديگری مطابق به

سم بل شخص ټاکل کېږي.

پنځه اتيايمه ماده :
هغه څوک چې د ملي شورى غړيتوب ته کانديد يا ټاکل کيږي، د ټاکونکو پر شرطونو سربيره، دا لاندې صفتونه هم ولري:

۱- د افغانستان تبعه وي يا لږ تر لږه د کانديديدو يا تعيين تر نېټې لس کاله پخوا يې د افغانستان د دولت تابعيت ترلاسه کړى وي؛

۲- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو، او جنايت په ارتکاب او يا له مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکوم شوى نه وي؛

۳- د ولسي جرګې غړيو د کانديديدو په ورځ د عمر پنځه ويشت کاله او د مشرانو جرګې غړيو د کانديديدو يا ټاکني په ورځ د عمر پنځه دېرش کاله بشپړ کړي وي.

شپږ اتيايمه ماده :
د ملي شورى د غړيو انتخاباتي وثيقې، د انتخاباتو د څارنې د خپلواک کمېسيون له خوا د قانون له حکمونو سره سم څېړل کېږي.

احکام قانون تعيين ميگردد.

مادۀ هشتاد و پنجم:
شخصى که به عضويت شوراى ملى کانديد يا تعيين مى شود، علاوه بر تکميل شرايط انتخاب کنندګان واجد اوصاف ذيل مى باشد:

۱- تبعۀ افغانستان بوده يا حداقل ده سال قبل از تاريخ کانديد يا تعيين شدن تابعيت دولت افغانستان را کسب کرده باشد؛

۲- از طرف محکمه به ارتکاب جرايم ضد بشرى، جنايت و يا حرمان از حقوق مدنى محکوم نشده باشد؛

۳- اعضاى ولسى جرګه سن بيست و پنج سالګى را در روز کانديد شدن و اعضاى مشرانو جرګه سن سى و پنج سالګى را در روز کانديد يا تعيين شدن تکميل کرده باشند.

مادۀ هشتاد و ششم:
وثايق انتخاباتى اعضاى شوراى ملى توسط کميسيون مستقل انتخابات مطابق به احکام قانون تدقيق مى ګردد.

اوه اتیایمه ماده :
د ملي شورى لـه دواړو جرگو څخه هره يوه دكـار د دورې پـه پيـل كې لـه خپلو غړيـو څخـه يـو تـن د رئـيس پـه توگـه د يــوې تقنينــې دورې لپــاره، دوه تنــه د لومړي نايب او دويم نايب او دوه تنه د منشي او د منشي د نايب پـه توگـه، د يوكال لپاره انتخابوي.

مادۀ هشتاد و هفتم :
هر يک از دو مجلس شوراى ملى، در آغـاز دورۀ كـار، يـک نفـر از اعضـاى خود را بـه حيث رئيس براى يک دوره تقنينيه و دو نفر را بـه حيث نايب اول و نايب دوم و دو نفر را به حيث منشى و نايـب منشـى بـراى مـدت يكسـال انتخاب مى كند.

دا اشخاص د ولسي جرگې او مشــرانو جــرگې اداري هيئت جوړوي.

اين اشخاص هيئت ادارى ولسى جرگه و مشرانو جرگه را تشكيل مى دهند.

د اداري هـيـئــت وظـيفـــې د هـــرې جرگـې د داخلـي وظايفـو پـه اصولـو كې ټاكلي كېږي.

وظـــايف هيــــئت ادارى در اصـــول وظـايـــف داخـلـــى هـــر مجلـــس تعـيـين مى شود.

اته اتیایمه ماده:
د ملي شورى له، دواړو جرگو څخه هره يــوه د بحــث وړ موضــوعاتو د كتنــې لپــاره د داخلــي وظـايفو د اصــولو لــه مخي كمېسيونونه جوړوي.

مادۀ هشتاد و هشتم:
هر يكـــى از دو مجلـس شوراى ملـى بـــراى مطالعــه موضــوعات مـــورد بحــث، بر طبق اصول وظايف داخلى، كميسيون ها تشكيل مى دهد.

نهه اتیایمه ماده :
ولسي جرگه واک لري د غړيو د دريمې برخې په پيشنهاد، د حكومت د اعمالو د څېړنـې او كتنـې لپـاره، يـو ځـانگړى كمېسيون و ټاكي.

مادۀ هشتاد و نهم:
ولســـى جرگـــه صـــلاحيت د ارد بـــه پيشنهـــاد يـک ثلـث اعضــا، جهــت بررســـى و مطالعــۀ اعمــال حكومــت، كميسيون خاص تعيين نمايد.

ددې كمېســيون جوړښت او كـړنلاره د ولســي جرگــې د داخلــي وظـايفو پــه اصولو كې تنظيمېږي.

تركيب و طرز العمل اين كميسيون در اصـول وظـايف داخلـى ولسـى جرگـه تنظيم مى گردد.

نوي يمه ماده :
ملـــــي شـــــورى دا لانـــــدې واكـــونه لــري:

۱- د قوانينـــو او تقنينـــي فرمـــانونو تصويب، تعديل يا لغو كول؛

۲- د ټولنيزو، فرهنگي، اقتصادي او تـكـنـالـوژيـكـــي پرمختيـــايي پروگرامونو تصويب؛

۳- د دولتي بودجې تصويب او د پور اخيستو يا وركولو اجازه؛

۴- د اداري واحـدونو منځتـه راوړل، تعديل او يا لغو كول؛

۵- د دولـــتونو تـرمنځ د تړونونـو او بين المللي ميثاقونو تصديق او يا لـه هغو څخه د افغانستان بيلول؛

۶- پـه دي اساسـي قـانون كـې نـور مندرج واكونه.

يونوي يمه ماده :
ولـسـي جـرگــه لانــدې ځانگـــړي واكونه لري:

۱- لــه هـــر يـــوه وزيـــر څخـــه د استيـضاح پـه برخـه كې ددې اساسي قـانون د دوه نـوي يمې مـادې لـه حكم سره سم تصميم نيول؛

مادۀ نودم:
شـــوراى مـلـى داراى صلاحيتـهـاى ذيـل ميباشد:

۱- تصويب، تعديل يا لغو قوانين و يا فرامين تقنينى؛

۲- تـصويـــب پـروگرامهـــاى انـــكشافى اجتمـاعى، فرهنگـــى، اقتصادى وتكنالوژيكى؛

۳- تصويب بودجۀ دولتى و اجازه اخذ يا اعطاى قرضه؛

۴- ايجاد واحدهاى ادارى، تعديل و يا الغاى آن؛

۵- تصديـــق معاهـــدات و ميثاقهـاى بـين المللـى يـا فسـخ الحاق افغانستان به آن؛

۶- سـاير صـلاحيتهاى منـدرج ايـن قانون اساسى.

مادۀ نود و يكم:
ولســى جرگــه داراى صــلاحيتهاى اختصاصى ذيل مى باشد:

۱- اتـخـــاذ تصـــميم در مـــورد استيضاح از هـــر يک از وزرا مطابق بـه حكم مـــادۀ نـــود و دوم ايـــن قانون اساسى؛

۲- د پرمختيـــايي پروگرامونـــو او دولتـــي بـودجـــې پـه بـاب تصـميم نيول؛

۳- ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم د مقرريو تاييد يا ردول؛

دوه نوي يمه ماده :
ولســي جرگــه د ټولــو غړيــو د شــلو فيصدو په پيشنهاد کولای شي، لـه هر يوه وزير څخه استيضاح وکړي.

که وړاندې شوې توضيح د قناعت وړ نـه وي، ولسـي جرگـه د نـه بـاور د رای موضوع څېړي.

پــه وزير بانـدې د نه باور رايه بايـد صريحــه، مسـتقيمــه او پــر پخــو دلايــلـو ولاړه وي، دغـه رايـه د ولـسي جرگــې د ټولــو غړيـــو د رايــو پـــه اکثريت صادرېږي.

دري نوي يمه ماده :
د ملــي شــورى د دواړو جرگــو هر يـو کمېسـيون کـولای شـي لــه هــر يـــوه وزيـر څـخه پـه ټـاکلو موضـوعاتو کـې پوښتنې وکړي.

هغـه څـوک چـې پـوښـتـنـه تـرې شـوې کــولای شـــي شفـاهــي يــا ليــکلي ځـواب ورکړي.

۲- اتخـــاذ تصميـــم راجـــع بـــه پـروگـــرامهای انکشـــافی و بودجــۀ دولتی؛

۳- تائيـد يـا رد مقرريهـا مطـابق بـه احکام اين قانون اساسی؛

مادۀ نود و دوم:
ولسی جرگه به پيشنهاد بيست فيصد کل اعضا ، می تواند از هر يک از وزرا استيضاح به عمل آورد .

هرگاه توضيح ارائه شده قناعت بخش نباشد ، ولسی جرگه موضوع رای عدم اعتماد را بررسی می کند .

رای عــــدم اعتمـــاد از وزيـــر بايـــد صـريح، مسـتقيم و بـر اسـاس دلايـل مـؤجـه بـاشـد . ايـــن رای بـه اکثريت ارای کــل اعضـــای ولســـی جـرگـــه صـادر ميـگردد .

مادۀ نود و سوم:
هـــر يـــک از کمــيسيونهای هـــر دو مجلس شورای مـــلی می تواند از هر يـــک از وزرا در موضـــوعا ت معـــين سوال نمايد .

شخـصـــی کـــه از او ســوال بـــه عـمــل آمـده، مــی تـوانـد جـواب شفـاهـی يـا تحريری بدهد .

څلور نوي یمه ماده :
قانون هغه مصوبه ده چې د ملي شورى د دواړو جرګو له خوا تصویب او د جمهور رئیس له خوا توشیح شوې وي، مګر دا چې په دې اساسي قانون کې بل ډول څرګنده شوې وي.

که جمهور رئیس د ملي شورى له مصوبې سره موافقه ونه لري کولای شي چې د وړاندې کېدو تر نېټې وروسته یې په پنځلسو ورځو کې د دلایلو له ښوولو سره ملي شورى ته مسترده کړي. ددې وخت په تېرېدو او یا دا چې ولسي جرګه یو ځل بیا هغه د ټولو غړیو له دریوو برخو څخه په دوو برخو رایو تصویب کړي، مصوبه توشیح شوې ګڼله کېږي او نافذ یږي.

پنځه نوي یمه ماده :
د قانون د طرحې پیشنهاد د حکومت یا دشورى د غړیو او دقضایي چارو د تنظیم په برخه کې د سترې محکمې له خوا د حکومت له لیارې وړاندې کېدای شي.

د بودجې او مالي چارو په برخه کې د قانون د طرحې پیشنهاد یوازې د حکومت له خوا کېږي.

مادۀ نود و چهارم :
قانون عبارت است از مصوبه هر دو مجلس شورای ملی که به توشیح رئیس جمهور رسیده باشد، مگر اینکه در این قانون اساسی طور دیگری تصریح گردیده باشد.

در صورتیکه رئیس جمهور با مصوبۀ شورای ملی موافقه نداشته باشد می تواند آنرا در ظرف پانزده روز از تاریخ تقدیم با ذکر دلایل به ولسی جرگه مسترد نماید. با سپری شدن این مدت و یا در صورتی که ولسی جرگه آنرا مجدداً با دو ثلث آرای کل اعضا تصویب نماید، مصوبه توشیح شده محسوب و نافذ میگردد.

مادۀ نود وپنجم:
پیشنهاد طرح قانون از طرف حکومت یا اعضای شوری و در ساحه تنظیم امور قضایی از طرف ستره محکمه توسط حکومت صورت گرفته می تواند.

پیشنهاد طرح قانون در مورد بودجه و امور مالی صرف از طرف حکومت صورت میگیرد.

شپږ نوي یمه ماده :
که د قانون د طرحې پیشنهاد پر دولت د نوي تکلیف یا د عایداتو د لږولو لرونکی وي، په دې شرط د کار په فهرست کې نیول کېږي چې د پیشنهاد په متن کې د جبرانولو مدرک هم پیشبیني شوی وي.

مادهٔ نود و ششم:
هرگاه پیشنهاد طرح قانون حاوی تکلیف جدید یا تنقیص در عایدات دولت باشد، به شرطی در فهرست کار داخل می شود که در متن پیشنهاد، مدرک جبران نیز پیش بینی شده باشد.

اوه نوي یمه ماده :
د حکومت له خوا د قانون د طرحې پیشنهاد لومړی ولسي جرگې ته وړاندې کېږي.

مادهٔ نود و هفتم:
پیشنهاد طرح قانون از طرف حکومت نخست به ولسی جرگه تقدیم می گردد.

ولسي جرگه د بودجې او مالي چارو په شمول د قانون د طرحې پیشنهاد او د پور اخیستو او یا ورکولو پیشنهاد له بحث وروسته دیو کل په توگه تصویب یا ردوي.

ولسی جرگه پیشنهاد طرح قانون را، به شمول بودجه و امور مالی و پیشنهاد اخذ و یا اعطای قرضه را، بعد از بحث به صورت یک کل تصویب یا رد می کند.

ولسي جرگه نشي کولای وړاندې شوې طرح تر یوې میاشتې زیات وځنډوي.

ولسی جرگه نمی تواند طرح پیشنهاد شده را بیش از یک ماه به تاخیر اندازد.

ولسي جرگه د پیشنهاد شوي قانون طرح تر تصویب وروسته مشرانو جرگې ته سپاري.

ولسی جرگه طرح قانون پیشنهاد شده را بعد از تصویب به مشرانو جرگه می سپارد.

مشرانو جرگه د پنځلسو ورځو په اوږدو کې د هغه په باره کې تصمیم نیسي.

مشرانو جرگه در ظرف پانزده روز در مورد آن تصمیم اتخاذ می کند.

ملي شورى د دولت د هغو قوانينو، معاهدو او پرمختيايي پروګرامونو په باره کې تصميم نيولو ته لومړيتوب ورکوي چې د حکومت د وړانديز په بنسټ د عاجل غور غوښتنه کوي.

که چيرې د قانون د طرحې پيشنهاد له دواړو جرګو څخه ديوې د لسو غړيو له خوا وشي، پيشنهاد د نوموړې جرګې د يو پر پنځمې برخې غړيو تر تائيد وروسته د هماغې جرګې د کار په فهرست کې نيول کيږي.

اته نوي يمه ماده :

د دولت بودجه او د حکومت پرمختيايي پروګرام د مشرانو جرګې له لياري ددې جرګې له مشورتي نظريې سره يوځای ولسي جرګې ته سپارل کيږي.

د ولسي جرګې تصميم د جمهور رئيس تر توشيح وروسته، مشرانو جرګې ته تر وړاندې کيدو پرته، نافذ ګڼل کيږي.

که چيرې د ځينو عواملو له مخې د مالي کال تر پيل مخکې بودجه تصويب نشي، د نوې بودجې تر تصويب پورې، د تير کال بودجه تطبيقيږي.

شورای ملی به اتخاذ تصمیم در مورد طرح قوانین، معاهدات و پروگرامهای انکشافی دولت که به اساس پیشنهاد حکومت ایجاب رسیدگی عاجل را نماید اولویت می دهد.

هرگاه پیشنهاد طرح قانون از طرف ده نفر از اعضای یکی از دو مجلس صورت گیرد، بعد از تائید یک پنجم اعضای مجلسی که پیشنهاد به آن ارائه شده است، در فهرست کار آن مجلس داخل میگردد.

مادۀ نود و هشتم:

بودجۀ دولت و پروگرام انکشافی حکومت از طریق مشرانو جرگه توأم با نظریۀ مشورتی آن به ولسی جرگه تقدیم می شود.

تصمیم ولسی جرگه بدون ارائه به مشرانو جرگه بعد از توشیح رئیس جمهور نافذ شمرده می شود.

هرگاه نظر به عواملی تصویب بودجه قبل از آغاز سال مالی صورت نگیرد، تا تصویب بودجه جدید، بودجۀ سال گذشته تطبیق میگردد.

حکومت د مالي کا ل د څلورمې ربعې په اوږدو کې د راتلونکي کال بودجه د روان کا ل د بودجې له اجمالي حساب سره ملي شورى ته وړاندې کوي . د تېر مالي کا ل د بودجې قطعي حساب د راتلونکي کا ل د شپږو مياشتو په موده کې د قانون له حکمونو سره سم ملي شورى ته وړاندې کېږي.

حکومـت در خـلا ل ربـع چهـارم سـال مالـــی، بـــودجۀ سـال آينـده را بـا حسـاب اجمالـــی بودجه سال جاری بـه شـورای ملـی تقـديم مـی نمايـد. حسـاب قطعـی بـودجــه سـال مـالی قبـل، در خـلا ل مـدت شـــش مـــاه سـال آينــده، مطابق به احکام قـانون، به شـــورای ملی تقديم ميگردد.

ولســي جرګــه نشــي کـولای د بـودجې تصويب له يوې مياشتې څخه زيات او د هغه پور د اخيستو او ورکولو اجازه چې په بودجه کې شامل نه وي، تـر پنځلس ورځو زيات وځنډوي.

ولســـی جرگـه نمـی توانـد تصـويب بـودجـــه را بـيش از يکمـاه و اجـازه اخـــذ و يـــا اعطـــای قرضـه را کـــه شـامــل بـودجــه نبـاشــد، بيـــش از پـانزده روز به تأخير اندازد.

که چېرې ولسي جرګه په دغه موده کې د پور د اخيستو او ورکولو د پيشنهاد په اړه تصميم ونـه نيسـي، پيشـــنهاد تصـويب شوی ګڼل کېږي.

هـرگـاه ولسـی جـرگـه در ايــن مـدت راجـع بـه پيشـنهاد اخـذ و يـا اعطـای قرضـه تصـميم اتخـاذ نکنـد، پيشـنهاد تصويب شده محسوب ميگردد.

نهه نوي يمه ماده :

که چېرې د ملي شورى په اجلاس کې کلنۍ بودجه يا پرمختيـايي پروګرام يا له عامه امنيت، دهېواد له خپلواکۍ او ځمکنۍ بشپړتيا سره مربوطه موضوع تر خبرو لاندې وي، د شورى د اجلاس موده د هغې تر تصويب مخکې پـاي تـه نشي رسېدلای.

مادۀ نود و نهم:

در صــورتی کــه در اجــلاس شــورای ملــی، بودجــه ســالانه يــا پروگــرام انکشـافـی يـا موضــوع مربـوط بـه امنيــت عــامــه، تمـاميــت ارضـــی و اسـتقلال کشـور مطـرح باشـد مـدت اجـلاس شـــوری قبـل از تصويـــب آن خـاتمه يافته نمی تواند.

سلمه ماده:
کـه چېـرې د يـوې جرگـې مصوبـه د بلې جرگې لـه خوا رد شي، د اختلاف د له منځه وړلو لپاره د دواړو جرگو د غړيو لـه خوا پـه برابر شمير گډ هيئت تاکل کېږي.

د هيئـت پريکـړه د جمهـور رئـيس تـر توشيح وروسته نافذه گڼل کېږي. کـه گډ هيئت ونه کړای شي د نظر اختلاف له منځه يوسي، تصويب رد شوي گڼل کېږي. پـه دې حالـت کـې ولسـي جرگـه کولای شي په خپله ورپسې غونډه کې هغه د خپلو ټولو غړيو لـه دريو څخه د دوو برخـو د رايـو پـه اکثريـت تصويب کړي. دا تصويب بې له دې چې مشرانو جرگې ته وړاندې شي، د جمهور رئيس تر توشيح وروسته نافذ گڼل کېږي.

يو سلو يوومه ماده :
د ملي شورى هيڅ غړى د هغې رايې يا نظريې له امله چې د وظيفې د اجرا پـه وخـت کـې يـې څرگنـدوي، تـر عـدلي تعقيب لاندې نه نيول کېږي.

يوسلو دوه يمه ماده :
که د ملي شورى غړى په يوه جرم متهم شي، مسئول مـامور لـه موضـوع څخـه هغې جرگې ته چې متهم يـې غـړى دى، خبر ورکـوي او مـتهم تـر عـدلي تعقيب

مادۀ صدم:
هرگـاه مصـوبۀ يـک مجلـس از طـرف مجلـس ديگـر رد شـود، بـراى حـل اخـتلاف هيئـت مخلـتط بـه تعـداد مسـاوى از اعضـاى هـر دو مجلـس تشکيل مى گردد.

فيصـله هيئـت بعـد از توشـيح رئـيس جمهـور، نافـذ شـمرده ميشـود. در صـورتيـکه هيئـت مخـتلط نتـوانـد اختلاف نـظر را رفـع کنـد، مصوبـه رد شـده بـه حساب مـى رود. در ايـن حالـت ولسـى جـرگـه مـى تـوانـد در جلسـۀ بعـدى آنـرا بـا دو ثلـث آراى کـل اعضـا تصـويب کنـد. ايـن تصـويـب بـدون ارائـه بـه مشرانـو جـرگـه بعد از توشيح رئيـس جمـهور نـافذ شمرده مى شـود.

مادۀ يکصد و يکم:
هيـچ عضـو شوراى ملى بـه علت راى يـا نظريـه اى کـه در هنگـام اجـراى وظيفـه ابـراز مـى دارد مـورد تعقيـب عدلى قرار نمى گيرد.

مادۀ يکصد و دوم:
هرگـاه عضـو شـوراى ملـى بـه جـرمى متهم شـود، مامور مسئول از موضـوع بـه مجلسـى کـه مـتهم عضـو آن اسـت اطلاع مـى دهـد و مـتهم تحـت تعقيـب

لاندې راتلای شي.

د مشهود جرم په مورد کې، مسئول مامور کولای شي متهم د هغې جرگې له اجازې پرته چې دی یې غړی دی تر عدلي تعقیب لاندې راولي او وي نیسي.

په دواړو حالاتو کې که عدلي تعقیب د قانون له مخې د توقیف ایجاب وکړي، مسئول مامور مکلف دی چې له موضوع څخه بې له ځنډه نوموړې جرگې ته خبر ورکړي او تصویب یې ترلاسه کړي.

که اتهام د شورى د رخصتۍ په وخت کې رامنځ ته شي، د نیولو او توقیف اجازه د مربوطې جرگې له اداري هیئت څخه ترلاسه کېږي او موضوع د نوموړې جرگې لومړنۍ غونډې ته د تصمیم نیولو لپاره وړاندې کېږي.

یوسلو دریېمه ماده :

وزیران کولای شي د ملي شورى له دوو جرگو څخه د هرې یوې په غونډو کې گډون وکړي.

د ملي شورى هره جرگه کولای شي خپلې غونډې ته د وزیرانو د حاضریدو غوښتنه وکړي.

عدلی قرار گرفته می تواند.

در مورد جرم مشهود، مامور مسئول می تواند متهم را بدون اجازه مجلسی که او عضو آن می باشد تحت تعقیب عدلی قرار دهد و گرفتار نماید.

در هر دو حالت، هرگاه تعقیب عدلی قانوناً توقیف را ایجاب کند، مامور مسئول مکلف است موضوع را بلا فاصله به اطلاع مجلس مربوط برساند وتصویب آنرا حاصل نماید.

اگر اتهام در هنگام تعطیل شوری صورت بگیرد، اجازۀ گرفتاری یا توقیف از هیئت اداری مجلس مربوط حاصل می گردد و موضوع به نخستین جلسۀ مجلس مذکور جهت اخذ تصمیم ارائه می شود.

مادۀ یکصد وسوم:

وزرا می توانند در جلسات هر یک از دو مجلس شورای ملی اشتراک ورزند.

هر مجلس شورای ملی می تواند حضور وزرا را در جلسۀ خود مطالبه کنند.

يوسلو څلورمه ماده :
د ملـــي شـــوری دواړې جـرگـــې پــه عيـــن وخـــت کـــې، بېـــل بېـــل مجلسونه کوي.

د دواړو جرگـو گـډې غونـډې پـه لاندې حالاتو کې جوړيدلای شي:

۱- کلـه چـې تقنينيـه دوره يـا کلنـۍ غونـــډه د جمهـــور رئـــيس لـــه خـــوا پرانيستل کېږي؛

۲- پـه هغـه صـورت کـې چـې جمهـور رئيس يې ضروري تشخيص کړي؛

د ولســـــي جـــرگــــې رئيــــس د مـلـــــي شـــوری د گـــډو غـــونډو مـــشري کوي.

يوسلو پنځمه ماده :
د ملـي شـوری غونـډې علنـي دي، مگـر دا چـې د مجلـس رئـيس يـا لـږ تـر لـږه د ملـي شـوری لـس تنـه غـړي يـې د سـري تـــوب پيشـــنهاد وکـــړي او جرگـــه دا پيشنهاد ومني.

هېڅوک نشي کولای چې په زور د ملي شوری ودانۍ ته ننوزي.

يوسلو شپږمه ماده :
د ملـي شـوری د هـر مجلـس نصـاب د

مادۀ يکصدو چهارم:
هـر دو مـجلـس شـورای ملـی در وقت واحـــد بـــه صـــورت جـداگانـــه جلسـه مـی کـنـنـد.

جلسـات هـردو مجلـس در مـوارد ذيـل مـی توانـد بـه طـور مشـترک دايـر شـود:

۱- در مـوقعی کـه دورۀ تقنينيـه يـا اجلاس سالانه از طرف رئـيس جمهـور افتتاح مـی گـردد؛

۲- در صـــورتيکه رئـــيس جمهـــور ضروری تشخيص دهد؛

رئيـس ولـسـی جـرگـه، از جلسـات مشـتـرک شـورای مـلـی ريـاسـت مـی نـــمـايد.

مادۀ يکصدوپنجم:
جلسات شورای ملی علنی مـی باشـد مگر اينکه رئيس مجلس يا حد اقل ده نفـر از اعضـای شـورای ملـی، سـری بودن آنـرا درخواسـت نماينـد و مجلـس اين درخوست را بپذيرد.

هيچ شخصی نمـی توانـد عنفـاً بـه مقـر شورای ملی داخل شود.

مادۀ يکصد و ششم:
نـصاب هـر يک از دو مجلس شـورای

رایـو د اخیسـتو پـه وخـت کـې د هـرې جرګـې د غړیـو د اکثریـت پـه حضـور بشـپړیږي او تصـمیمونه یـې د حاضـرو غړیـو د رایـو پـه اکثریـت نیـول کېـږي، مګر په هغو مواردو کې چې دې اساسي قانون بل ډول تصریح کړې وي.

یوسلو اوومه ماده :
ملـي شـوری پـه کـال کـې دوې عـادي غونډې دایروي.

د ملي شوری د دواړو جرګو د غونډو د کار موده په کا ل کې نهـه میاشتې ده. د اړتیا په وخت کې شوری کولای شي دا موده اوږده کړي.

د رخصتیو په ورځو کې د ملي شوری فوق العاده غونډې د جمهور رئیس په امر دایرېدای شي.

یوسلو اتمه ماده :
د ملـــي شـــوری د غـــړي د مړینـــې، استعفی، عزل او یا د داسي معلولېدو او معیوبېـدو پـه صـورت کـې چـې پـه دایمـي توګـه د وظیفـي د اجـراء خنـډ شي، د پاتې تقنینیه دورې لپاره د نوي استازي تعیین د قانون له حکمونو سره سم ترسره کېږي.

د ملي شوری د غړیو د حاضرېدو یا نـه راتلـو سـره مربـوطې چـارې د داخلـي

ملـی، هنگـام رای گیـری بـا حضـور اکثریـت اعضـا تکمیـل مـی گـردد و تـصامیـــم آن بـــا اکثـریـــت آرای اعضـای حاضــر اتخـاذ مـــی شـود، مگـر در مواردی که این قانون اساسی طور دیگری تصریح نموده باشد.

مادهٔ یکصد و هفتم:
شـورای ملـی در هـر سـال دو اجـلاس عـادی دایر می کند.

مدت کار هر دو اجلاس شورای ملی، در هـر سـال نـه مـاه مـی باشـد. در صورت ایجاب، شوری می تواند این مدت را تمدید کند.

جلسـات فـوق العـاده شـورای ملـی در ایام تعطیل به امر رئیس جمهـور دایـر شده می تواند.

مادهٔ یکصد و هشتم:
در حـــالات وفـات، اسـتعفا و عـزل عضو شـــورای ملی و یـا معلولیت یا معیوبیتـــی کـه بـه طـور دایـم مـانع اجـرای وظیفـه گـردد، تعیین نمـاینـده جـدیـــد بـرای مـدت باقـی مـانـده دورهٔ تقنینـــه، مطابـــق بـــه احـــکام قانون صورت میگیرد.

امـــور مربـــوط بـــه حضـــور و غیـــاب اعضای شورای ملی در اصول وظایف

وظایفو په اصولو کې تنظیمېږي.

یوسلو نهمه ماده :
د تقنینیه دورې په وروستني یوکال کې د انتخاباتو د قانون د بدلېدو پیشنهاد د ملي شوری د کار په فهرست کې نشي نیول کېدلای.

شپږم فصل
لویه جرگه

یوسلو لسمه ماده :
لویه جرگه د افغانستان د خلکو د ارادې تر ټولو ستر مظهر دی.

لویه جرگه:

۱– د ملي شوری له غړیو؛

۲– د ولایتونو او ولسوالیو د جرگو له رئیسانو جوړېږي؛

وزیران، د سترې محکمې رئیس او غړي او لوي څارنوال کولای شي د لویې جرگې په غونډو کې بې له دې چې د رایې ورکولو حق ولري گډون وکړي.

یو سلو یوولسمه ماده:
لویه جرگه په لاندینیو حالاتو کې دایرېږي:

داخلی تنظیم می گردد.

مادهٔ یکصد ونهم:
پیشنهاد تعدیل قانون انتخابات، در یک سال اخیر دورهٔ تقنینیه در فهرست کار شورای ملی داخل شده نمی تواند.

فصل ششم
لویه جرگه

مادهٔ یکصد و دهم:
لویه جرگه عالی ترین مظهر اراده مردم افغانستان می باشد.

لویه جرگه متشکل است از:

۱– اعضای شورای ملی؛

۲– رؤسای شوراهای ولایات و ولسوالیها؛

وزرا، رئیس و اعضای ستره محکمه و لوی څارنوال می توانند در جلسات لویه جرگه بدون حق رای اشتراک ورزند.

مادهٔ یکصد و یازدهم:
لویه جرگه در حالات ذیل دایر میگردد:

۱- د هېــــواد دخپلـــواکۍ، ملـــي حاکميت، ځمکنۍ بشپړتيا او سترو مصلحتونو پورې د مربوطو چارو په باب تصميم نيول؛

۲- ددې اساســـــي قانـــــون د حکمونـــو تعديل؛

۳- ددې اساســـي قـــانون د (نهـــه شـپيتمې) مـادې لـه مخـې د جمهـور رئيس محاکمه کول؛

يوسلو دولسمه ماده:
لـويـه جرگـه پـــه لومــړۍ غـونـډه کې، د غـــړيو لـــه منـځه يـو تـن د رئيس، يو تـن د مـرستـيال او دوه تـــنه د منشـــي او نايـــب منشـــي پـــه تـــوگـــه ټاکـــي.

يو سلو ديار لسمه ماده :
د لـويـــې جرگـــې نصـــاب د رايـــې اخيســـتو پــه وخــت کــې د غـړيــو پــه اکثريت سره بشپړېږي.

د لـويې جرگـې تصـميمونه، لـه هغـو مواردو پرته چې په دې اساسي قـانون کې صريحاً ذکر شوي، د ټولو غړيو د رايو په اکثريت، نيول کېږي.

يوسلو څوار لسمه ماده :
د لويې جرگې بحثونه علني دي، مگر

۱- اتـخـاذ تصميم در مـورد مسـايل مربـوط بــه اسـتـقــلال، حـاکميـت مـلـی، تمـاميـت ارضـی و مصـالح عليای کشور؛

۲- تــعــديـــــل احـــــکام ايـــن قــانون اساسی؛

۳- محاکمۀ رئيس جمهور مطابق به حکم مندرج مـادۀ شصـت و نهـم ايـن قانون اساسی؛

مادۀ يکصدو دوازدهم:
لــويـــه جرگـــه در اولـيـــن جلـسـه، از ميان اعضا يک نفر را به حيث رئيس و يـک نفـر را بـــه حيـث معـاون و دو نفر را به حيث منشی و نايب منشی انتخاب می کند.

مادۀ يکصد و سيزدهم:
نـصـاب لـويـه جـــرگـــه هنگـام رای دهـی، بـــا حضـور اکـثـريـت اعضـا تـکـميـل ميـگردد.

تـــصاميـم لـويـــه جـرگـــه، جـــز در مـواردی کـــه در اين قانون اســاســـی صريــحاً ذکـر گرديـــده، بـــا اکثريت آرای کل اعضا اتخاذ ميگردد.

مادۀ يکصد و چهاردهم:
مباحثـات لويـه جرگه علنی می باشد

دا چې د غړیو ځلورمه برخه یې د سریتوب غوښتنه وکړي او لویه جرګه دا غوښتنه ومني.

یوسلو پنځلسمه ماده :
د لویې جرګې د جریان په وخت کې ددې اساسي قانون (دیوسلویوومې) او (یوسلودویمې) مادې مندرج احکام د هغې د غړیو په باب تطبیقیږي.

اووم فصل
قضاء

یوسلو شپاړسمه ماده:
قضائیه قوه د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت خپلواک رکن دی.

قضائیه قوه له یوې سترې محکمې، د استیناف له محکمو او ابتدائیه محکمو څخه جوړه ده چې تشکیلات او واکونه یې د قانون له لیارې تنظیمیږي.

ستره محکمه د ستر قضایي اورګان په توګه د افغانستان د اسلامي جمهوریت د قضائیه قوې په سرکې ځای لري.

یوسلو اوه لسمه ماده:
ستره محکمه نهه تنه غړي لري

مگر اینکه یک ربع اعضا سری بودن آنرا در خواست نمایند و لویه جرگه این درخواست را بپذیرد.

ماه یکصد و پانزدهم:
در هنگام دایر بودن لویه جرگه، احکام مندرج مواد یکصد و یکم و یکصد و دوم این قانون اساسی، در مورد اعضای آن تطبیق میگردد.

فصل هفتم
قضاء

مادهٔ یکصد و شانزدهم:
قوهٔ قضائیه رکن مستقل دولت جمهوری اسلامی افغانستان می باشد.

قوهٔ قضائیه مرکب است از یک ستره محکمه، محاکم استیناف و محاکم ابتدائیه که تشکیلات و صلاحیت آنها توسط قانون تنظیم میگردد.

ستره محکمه به حیث عالیترین ارگان قضایی در راس قوهٔ قضائیه جمهوری اسلامی افغانستان قرار دارد.

مادهٔ یکصد و هفدهم:
ستره محکمه مرکب است از نه

چې د جمهور رئيس له خوا د ولسي جرگې په تاييد او ددې اساسي قانون د (پنځوسمې) مادې د وروستۍ فقرې او د (يوسلو اتلسمې) مادې د حکمونو په رعايت، په پيل کې په دې ترتيب ټاکل کېږي:

دري تنه د څلورو کلونو لپاره، دري تنه د اوو کلونو لپاره او دري تنه د لسو کلونو لپاره.

وروستۍ ټاکنې د لسو کلونو لپاره دي.

د غړيو ټاکل د دوهم ځل لپاره جواز نه لري.

جمهور رئيس د سترې محکمې يو غړی د سترې محکمې د رئيس په توگه ټاکي.

د سترې محکمې غړي ددې اساسي قانون په (يوسلو اوه ويشتمې) مادې کې له راغلي حالت پرته، د خدمت د دورې تر پايه له خپلو وظيفو څخه نه عزلېږي.

يوسلو اتلسمه ماده :
د سترې محکمې غړی بايد لاندېني شرايط ولري:

عضو که از طرف رئيس جمهور با تائيد ولسی جرگه و با رعايت احکام مندرج فقرۀ آخر مادۀ پنجاهم و مادۀ يکصد و هجدهم اين قانون اساسی در آغاز به ترتيب ذيل تعيين ميگردند:

سه نفر برای مدت چهار سال، سه نفر برای مدت هفت سال و سه نفر برای مدت ده سال.

تعيينات بعدی برای مدت ده سال می باشد.

تعيين اعضا برای بار دوم جواز ندارد.

رئيس جمهور يکی از اعضا را به حيث رئيس ستره محکمه تعيين می کند.

اعضای ستره محکمه به استثنای حالت مندرج مادۀ يکصد و بيست و هفتم اين قانون اساسی، تا ختم دورۀ خدمت از وظايف شان عزل نمی شوند.

مادۀ يکصد و هجدهم:
عضو ستره محکمه واجد شرايط ذيل می باشد:

۱- د ټاکلو په وخت کې د رئیس او غړیو عمر تر څلویښتو کلو لږ نه وي؛

۲- د افغانستان تبعه وي؛

۳- په حقوقي یا فقهي علومو کې لوړې زده‌کړې او د افغانستان په قضایي نظام کې تخصص او کافي تجربه ولري؛

۴- د ښه سیرت او نیک شهرت لرونکی وي؛

۵- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو او جنایت په ارتکاب او یا له مدني حقوقو څخه په محرومیۀ محکوم شوی نه وي؛

۶- د وظیفې د تصدۍ په وخت کې په هیڅ سیاسي ګوند کې غړیتوب ونه لري.

یوسلو نولسمه ماده :

د سترې محکمې غړي د وظیفي تر پیل مخکې، د جمهور رئیس په وړاندې دا لوړه کوي:

بسم الله الرحمن الرحيم

"د لوی خدای (جل جلاله) په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپېڅلي دین له احکامو، په دې اساسي قانون او

۱- سن رئیس و اعضا در حین تعیین از چهل سال کمتر نباشد ؛

۲- تبعۀ افغانستان باشد ؛

۳- در علوم حقوقی و یا فقهی تحصیلات عالی و در نظام قضایی افغانستان تخصص و تجربۀ کافی داشته باشد ؛

۴- دارای حسن سیرت و شهرت نیک باشد ؛

۵- از طرف محکمه به ارتکاب جرایم ضد بشری، جنایت و یا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد ؛

۶- در حال تصدی وظیفه در هیچ حزب سیاسی عضویت نداشته باشد.

مادۀ یکصد و نزدهم:

اعضای ستره محکمه قبل از اشغال وظیفه، حلف آتی را در حضور رئیس جمهور به جا می آورند:

بسم الله الرحمن الرحيم

"به نام خداوند بزرگ (جل جلاله) سوگند یاد می کنم که حق و عدالت را بر طبق احکام دین مقدس اسلام،

نورو قوانينو کې له راغلو نصوصو سره سم حق او عدالت تأمين او د قضاء وظيفه په بشپړ امانت، صداقت او بې طرفۍ اجراء کړم."

يوسلو شلمه ماده :
د قضائيه قوی په صلاحيت کې په ټولو هغو دعوو غور شامل دی، چې د دولت په شمول د حقيقي يا حکمي اشخاصو له خوا د مدعي يا مدعي عليه په حيث د قانون له حکمونو سره سم د محکمې په وړاندې اقامه شي.

يوسلو يو ويشتمه ماده :
له اساسي قانون سره د قوانينو، تقنيني فرمانونو، بين الدول معاهدو او بين المللي ميثاقونو د مطابقت څېړل، د حکومت يا محاکمو په غوښتنه او د هغو تفسير د قانون له حکمونو سره سم د سترې محکمې صلاحيت دی.

يوسلو دوه ويشتمه ماده :
هېڅ قانون نشي کولای په هېڅ حا ل کې، کومه قضيه يا ساحه په څه ډول چې په دې فصل کې تحديد شوې د قضائيه قوې له صلاحيت څخه و باسي او بل مقام ته يې وسپاري.

دا حکم د هغو خاصو محکمو چې

نصوص اين قانون اساسی و ساير قوانين افغانستان تأمين نموده، وظيفه قضاء را با کمال امانت، صداقت و بی طرفی اجرا نمايم."

مادۀ يکصد و بيستم:
صلاحيت قوه قضائيه شامل رسيدگی به تمام دعاويی است که از طرف اشخاص حقيقی يا حکمی، به شمول دولت، به حيث مدعی يا مدعی عليه در پيشگاه محکمه مطابق به احکام قانون اقامه شود.

مادۀ يکصد و بيست و يکم:
بررسی مطابقت قوانين، فرامين تقنينی، معاهدات بين الدول و ميثاق های بين المللی با قانون اساسی و تفسير آنها بر اساس تقاضای حکومت و يا محاکم، مطابق به احکام قانون از صلاحيت ستره محکمه می باشد.

مادۀ يکصد و بيست و دوم:
هيچ قانون نمی تواند در هيچ حالت، قضيه يا ساحه يی را از دايرۀ صلاحيت قوۀ قضائيه به نحوی که در اين فصل تحديد شده، خارج بسازد و به مقام ديگر تفويض کند.

اين حکم مانع تشکيل محاکم

ددې اساسي قانون په (نهه شپیتمې، اته اویایمې او یوسلواوه ویشتمې) مادو کې راغلې او په مربوطو قضیو کې د نظامي محکمو د تشکیل مانع نه گرځي.

د دې ډول محکمو تشکیل او صلاحیت د قانون له لیارې تنظیمېږي.

یوسلو در ویشتمه ماده :
ددې اساسي قانون د حکمونو په رعایت، د محکمو په تشکیل، صلاحیت او اجراآتو پورې مربوط قواعد او په قاضیانو پورې مربوطې چارې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

یوسلو څلیر ویشتمه ماده:
د قضائیه قوې د مامورینو او نورو اداري کارکوونکیو په برخه کې، د دولت د مامورینو او نورو اداري کار کوونکیو د مربوطو قوانینو حکمونه نافذ دي خو تقرر، انفکاک، ترفیع، تقاعد ، مجازات او مکافات یې دسترې محکمې له خوا له قانون سره سم تر سره کېږي.

یوسلو پنځه ویشتمه ماده:
د قضائیه قوې بودجه د حکومت په مشوره دسترې محکمې له خوا ترتیبېږي او د دولت د بودجې د یوې

خاص مندرج مواد شصت و نهم، هفتاد و هشتم و یکصد و بیست و هفتم این قانون اساسی و محاکم عسکری در قضایای مربوط به آن نمیگردد.

تشکیل و صلاحیت این نوع محاکم توسط قانون تنظیم میگردد.

مادۀ یکصد و بیست و سوم:
با رعایت احکام این قانون اساسی، قواعد مربوط به تشکیل، صلاحیت و اجراآت محاکم و امور مربوط به قضات توسط قانون تنظیم میگردد.

مادۀ یکصد و بیست و چهارم:
در مورد مامورین و سایر کارکنان اداری قوۀ قضائیه، احکام قوانین مربوط به مامورین و سایر کارکنان اداری دولت نافذ می باشد ولی تقرر، انفکاک، ترفیع، تقاعد ، مجازات و مکافات شان توسط ستره محکمه مطابق به احکام قانون صورت میگیرد.

مادۀ یکصد و بیست و پنجم:
بودجۀ قوۀ قضائیه به مشورۀ حکومت از طرف ستره محکمه ترتیب گردیده، به حیث جزء بودجۀ

برخې په توګه د حکومت له خوا ملي شورى ته وړاندې کېږي.

دولت، توسط حکومت بــه شورای ملی تقدیم می شود.

د قضـائیه قــوې د بــودجې تطبیــق د سترې محکمې صلاحیت دی.

تطبیق بودجهٔ قوهٔ قضائیه از صلاحیت ستره محکمه می باشد.

یوسلو شپږ ویشتمه ماده :

د سترې محکمې غـړي، د خـدمت د دورې تـر پـای تـه رسېدو وروسته، د پـاتي ژوند پـه مـوده کـې د خـدمت د دورې لـه مـالي حقوقـو څخـه بـرخمن کېږي، په دې شرط چې په دولتـي او سیاسي چارو بوخت نشي.

مادهٔ یکصد و بیست و ششم:

اعضـای ستره محکمـه بعـد از خـتم دورهٔ خـدمـت بـرای بقیـه مـدت حیـات از حقـوق مـالی دورهٔ خـدمت مستفیـد مـی شوند مشروط بـه اینکـه بـه مشـاغل دولتـی و سیاسی اشتغال نورزند.

یو سلو اوه ویشتمه ماده:

که چېرې د ولسي جرګې تر درېیمې برخې زیات غړي، د سترې محکمې د رئیس یـا غړیـو محاکمـه، د وظیفـوي جرم یا د جنایت د ارتکاب د اتهام پر اسـاس وغـواړي او ولســي جـرګــه دا غــوښتـنـه د ټـولـو غـړیـو لـه دریـو برخـو څخه د دوو بـرخـو پـه اکثریت تصویـب کـړي، متهـم لـه وظیفـې څخه عـزل او موضوع خاصې محکمې ته سپارل کیږي.

مادهٔ یکصد و بیست و هفتم:

هـرګـاه بیش از یک ثلث اعضـای ولسـی جـرګه، محاکمـه رئـیس یـا عضـو سـتـره محکمـه را بـر اسـاس اتهـام بـه جـرم ناشـی از اجـرای وظیفـه یـا ارتکـاب جنایـت تقاضـا نمایـنـد و ولـسـی جـرګـه ایـن تـقـاضـا را بـا اکثریت دو ثلث کـل اعضـا تـصویـب کـنـد، متهـم از وظیـفـه عـزل و موضـوع بـه محکمـهٔ خاص محـول میګردد.

د مـحـکـمـې تـشـکـیـل او د محاکمې طرز العمل د قـانـون په وسـیله تنظیمېږي.

تشـکـیـل مـحـکـمـه و طـرز الـعـمـل مـحـاکـمـه، تـوسـط قـانـون تـنـظـیـم مـی گـردد.

يو سلو اته ويشتمه ماده :
د افغانستان په محکمو کې محاکمه په علني ډول دايرېږي او هر څوک حق لري د قانون له حکمونو سره سم په هغې کې ګډون وکړي.

محکمه کولای شي، په داسي حالاتو کې چې په قانون کې څرګند شوی يا د محاکمي سري توب ضروري وګڼل شي، سري غونډې دايرې کړي خو د حکم اعلان بايد علني وي.

يو سلو نهه ويشتمه ماده:
محکمه مکلفه ده د خپل صادر کړي حکم اسباب په فيصله کې ذکر کړي.

د محکمو د ټولو قطعي فيصلو عملي کول واجب دي خو د شخص د مرګ د حکم په حالت کې د جمهور رئيس منظوري شرط ده.

يوسلو دېرشمه ماده:
محکمې ترغور لاندې قضاياوو کې ددې اساسي قانون او نورو قوانينو حکمونه تطبيقوي.

که د غور لاندې قضاياوو له جملي څخه د کومې قضيې لپاره په اساسي قانون او نورو قوانينو کې حکم موجود نه وي، محکمه د حنفي فقهې د

مادۀ يکصد و بيست و هشتم:
در محاکم افغانستان، محاکمه به صورت علنی داير می گردد و هر شخص حق دارد با رعايت احکام قانون در آن حضور يابد.

محکمه می تواند در حالاتی که در قانون تصريح گرديده، يا سری بودن محاکمه ضروری تشخيص گردد، جلسات سری داير کند ولی اعلام حکم بايد به هر حا ل علنی باشد.

مادۀ يکصد و بيست و نهم:
محکمه مکلف است اسباب حکمی را که صادر می نمايد، در فيصله ذکر کند.

تمام فيصله های قطعی محاکم واجب التعميل است مگر در حالت حکم به مرگ شخص که مشروط به منظوری رئيس جمهور می باشد.

مادۀ يکصد و سی ام:
محاکم در قضايای مورد رسيدگی، احکام اين قانون اساسی و ساير قوانين را تطبيق می کنند.

هرگاه برای قضيه يی از قضايای مورد رسيدگی، در قانون اساسی و ساير قوانين حکمی موجود نباشد محاکم به پيروی از

احــکامو لـه مخې او پـه هغـو حـدودو کــې دننــه چـــې دې اساســي قانـــون ټاکلې، قضيه پــه داسـي ډول حــل او فصل کوي چې عـدالـت پـه ډېـره ښـه توگه تأمين کړي.

يوسلو يو دېرشمه ماده :

محکمې د اهل تشيع لپاره په شخصيه احوالـو پـورې مربوطـو قضـاياووکې د تشـيع د مـذهب حکمونــه د قـانون لــه احکامو سره سم تطبيقوي.

پــه نـــورو دعـوو کـې هـم کـه پـه دې اساســي قـانون يـا نـــورو قــوانينــو کې حکم مـوجـود نــه وي، محکمې قضيه د دې مذهب له حکمونو سره سم حل او فصل کوي.

يوسلو دوه دېرشمه ماده :

قـاضيـــان د ســترې محکمـــې پـــه پيشـــنهاد او د جمهـــور رئـــيس پـــه مـنظورۍ ټاکل کېږي.

د قاضـيانو مقـرري، تبـديلي، ترفيـع مواخذه او د تقاعد پيشنهاد د قانون له حکمونـو سـره سـم د سـترې محکمــې صلاحيت دی.

ســتره محکمـــه د اجرايـــي او قضـــايي چارو د ښه تنظيم او د لازمو اصلاحاتو د تـــأمين لپـــاره، د قضـــائيه قـــوې،

احکـام فقـه حنفـی و در داخـل حـدودی کـه ايـن قـانون اساسی وضـع نمـوده، قضـيه را بـه نحـوی حـل و فصـل مـی نماينـد کـه عـدالت را بـه بهتـرين وجـه تأمين نمايد.

مادۀ يکصدو سی و يکم:

محــاکـم برای اهل تشيع، در قضـايای مــربــوط بـه احـوا ل شخصـيه، احکـام مذهب تشيع را مطابق به احکام قانون تطبيق می نمايند.

در ســايـــر دعــاوی نيــز اگــر در ايــن قــانون اساسی و قــوانين ديگر حکمـی موجـــود نباشـــد، محـــاکم قضـــيه را مطـابق بـه احکـام ايـن مـذهب حـل و فصل می نمايند.

مادۀ يکصد و سی و دوم:

قـضـــات بـــه پيشـنهـــاد ســتـــره مـحـکمـــه و منظـوری رئـيس جمهـور تعيين می گردند.

تقـــرر، تبـــدل، تـــرفيع، مؤاخـذه و پيشـنهاد تقاعـد قضـات مطـابق بـه احکـــام قـــانون از صـــلاحيت ســـتره محکمه می باشد.

ستره محکمـه بـه منظـور تنظيم بهتـر امـــور اجرايـــی و قضايـــی و تـــأمين اصلاحات لازم، آمريت عمومی اداری

عمومي اداري آمريت تأسيسوي.

يوسلو دري د پرشمه ماده :
كه قاضي د جنايت په ارتكاب متهم شي، ستره محكمه د قانون له حكمونو سره سم د قاضي پر حالت غور كوي، كه ستره محكمه دده د دفاع تر اوريدو وروسته اتهام وارد وبولي، جمهور رئيس ته يې د عزل پيشنهاد كوي د جمهور رئيس له منظورۍ وروسته متهم قاضي له وظيفې څخه عزل او د قانون له حكمونو سره سم جزا وركول كيږي.

يوسلو څلور د پرشمه ماده:
دجرمونو كشف د پوليس په وسيله او دجرمونو تحقيق او په محكمه كې پر متهم باندې د دعوا اقامه دڅارنوالۍ له خوا، د قانون له احكامو سره سم كيږي.

څارنوالي د اجرائيه قوې برخه ده او په خپلو اجراآتو كې استقلال لري.

د څارنوالۍ تشكيل، صلاحيت او د اجراآتو څرنګوالى د قانون له لياري تنظيميږي.

د وسله والو ځواكونو، پوليسو او دملي امنيت كاركوونكيو د وظيفوي جرمونو كشف او تحقيق د خاص قانون له

قوۀ قضائيه را تأسيس می نماید.

مادۀ يكصد و سی و سوم:
هرگاه قاضی به ارتكاب جنايت متهم شود، ستره محكمه مطابق به احكام قانون به حالت قاضی رسيدگی نموده، پس از استماع دفاع او، در صورتيكه ستره محكمه اتهام را وارد بداند پيشنهاد عزلش را به رئيس جمهور تقديم و با منظوری آن از طرف رئيس جمهور، قاضی متهم از وظيفه معزول و مطابق به احكام قانون مجازات می شود.

مادۀ يكصد و سی چهارم:
كشف جرايم، توسط پوليس و تحقيق جرايم و اقامۀ دعوا عليه متهم در محكمه، از طرف څارنوالی مطابق به احكام قانون صورت ميگيرد.

څارنوالی جزء قوۀ اجرائيه و در اجراآت خود مستقل می باشد.

تشكيل، صلاحيت و طرز فعاليت څارنوالی توسط قانون تنظيم ميگردد.

كشف و تحقيق جرايم وظيفوی منسوبين قوای مسلح، پوليس و موظفين امنيت ملی، توسط قانون

لياري تنظيمېږي.

يوسلو پنځه دېرشمه ماده:
كه د دعوي لوری په هغه ژبه چې محاكمه پرې كېږي و نه پوهېږي، د قضيې پر موادو او اسنادو د اطلاع او په محكمه كې په خپله مورنۍ ژبه د خبروكولو حق دترجمان په وسيله ورته تأمينېږي.

اتم فصل
اداره

يوسلو شپږ دېرشمه ماده:
د افغانستان د اسلامي جمهوريت اداره د مركزي اداري او محلي ادارو د واحدونو پر اساس له قانون سره سم تنظيمېږي.

مركزي اداره پرځينو اداري واحدونو ويشل كېږي چې د هرې يوې په سركې يو وزير وي.

دمحلي اداري واحد ولايت دی. د ولايتونو او مربوطه ادارو شمير، ساحه، برخې او تشكيلات د نفوسو دشمير، ټولنيزې او اقتصادي وضعې او جغرافيايي موقعيت پر اساس دقانون له لياري تنظيمېږي.

خاص تنظيم می گردد.

مادهٔ يكصد و سی و پنجم:
اگر طرف دعوا زبانی را كه محاكمه توسط آن صورت می گيرد، نداند، حق اطلاع به مواد و اسناد قضيه و صحبت در محكمه به زبان مادری، توسط ترجمان برايش تأمين ميگردد.

فصل هشتم
اداره

مادهٔ يكصدوسی وششم :
ادارهٔ جمهوری اسلامی افغانستان براساس واحدهای ادارهٔ مركزی و ادارات محلی، طبق قانون، تنظيم ميگردد.

ادارهٔ مركزی به يک عده واحدهای اداری منقسم ميگردد كه در رأس هر كدام يک نفر وزير قرار دارد.

واحد ادارهٔ محلی، ولايت است. تعداد، ساحه، اجزا و تشكيلات ولايات و ادارات مربوط، بر اساس تعداد نفوس، وضع اجتماعی و اقتصادی و موقعيت جغرافيايی توسط قانون تنظيم ميگردد.

یوسلو اوه دېرشمه ماده:
حکومت د مرکزیت د اصل په ساتلو سره د اقتصادي، ټولنیزو او فرهنگي چارو د گړندي کولو او ښه والي او د ملي ژوند په پرمختنگ کې د خلکو د لا زیاتې ونډې اخیستو په منظور، لاژم صلاحیتونه د قانون له حکمونو سره سم محلي ادارې ته سپاري.

یوسلو اته دېرشمه ماده:
په هر ولایت کې یوه ولایتي جرگه جوړېږي.

د ولایتی جرگې غړي له قانون سره سم د نفوسو په تناسب، د آزادو، عمومي پټو او مستقیمو ټاکنو له مخې د ولایت د اوسېدونکو له خوا د څلورو کلونو لپاره ټاکل کېږی.

ولایتي جرگه له خپلو غړیو څخه یو تن د رئیس په توگه ټاکي.

یوسلو نهه دېرشمه ماده:
ولایتي جرگه د دولت د پرمختیایي هدفونو په تأمین او د ولایت د چارو په ښه کولو کې لکه څنگه چې په قوانینوکې څرگنده شوې، برخه اخلي اوپه ولایت پورې د مربوطو چارو په باب مشوره ورکوي.

ولایتي جرگه خپلې وظیفې د محلي

مادۀ یکصد و سی و هفتم:
حکومت با حفظ اصل مرکزیت به منظور تسریع و بهبود امور اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و سهم گیری هر چه بیشتر مردم در انکشاف حیات ملی، صلاحیتهای لاژم را مطابق به احکام قانون، به ادارۀ محلی تفویض می نماید.

مادۀ یکصد و سی وهشتم:
در هر ولایت یک شورای ولایتی تشکیل می شود.

اعضای شورای ولایتی، طبق قانون، به تناسب نفوس، از طریق انتخابات آزاد، عمومی، سری ومستقیم از طرف ساکنین ولایت برای مدت چهارسال انتخاب میگردند.

شورای ولایتی یک نفر از اعضای خود را به حیث رئیس انتخاب می نماید.

مادۀ یکصد و سی ونهم:
شورای ولایتی در تأمین اهداف انکشافی دولت و بهبود امور ولایت به نحوی که در قوانین تصریح می گردد سهم گرفته و در مسایل مربوط به ولایت مشوره می دهد.

شورای ولایتی وظایف خود را با

اداري په مرسته سرته رسوي.

يوسلو څلو يښتمه ماده:
د محلي اداري د چارو د سمون او په هغې کې د خلکو د فعالې ونډې اخيستو د تأمين په مقصد، په ولسواليو او کليو کې د قانون له حکمونو سره سم جرګې جوړيږي.

ددې جرګو غړي د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو ټاکنو له مخې دسيمې د اوسېدونکو له خوا د دريو کلونو لپاره ټاکل کيږي.

په محلي جرګو کې د کوچيانو ګډون د قانون له حکمونو سره سم تنظيميږي.

يوسلو يو څلويښتمه ماده:
د ښاري چارو د اداري لپاره ښاروالي تشکيليږي.

ښاروال او د ښاري مجلسونو غړي د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو انتخاباتو له لارې انتخابيږي.

په ښاروالیو پورې مربوطې چارې د قانون له لیارې تنظیمیږي.

يوسلو دوه څلويښتمه ماده:
دولت ددې اساسي قانون د

همکاری ادارۀ محلی اجرا می نماید.

مادۀ یکصد و چهلم:
برای تنظیم امور و تأمین اشتراک فعال مردم در ادارۀ محلی، در ولسوالی ها و قریه ها، مطابق به احکام قانون، شوراها تشکیل می گردند.

اعضای این شوراها از طریق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقیم از طرف ساکنین محل برای مدت سه سال انتخاب می شوند.

سهم گیری کوچیان در شوراهای محلی مطابق به احکام قانون تنظیم می گردد.

مادۀ یکصد و چهل و یکم:
برای ادارۀ امور شهری، شاروالی تشکیل می شود.

شاروال و اعضای مجالس شاروالی، از طریق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقیم انتخاب می شوند.

امور مربوط به شاروالی ها توسط قانون تنظیم میگردند.

مادۀ یکصد و چهل و دوم:
دولت به مقصد تعمیل احکام

حکمونـــو د تعـــــميل او د منـــدرجو ارزښتونو د تـــأميـــن لپـــاره لازمـې اداري جوړوي.

نهم فصل
اضطراري حالت

يوسلو دري څلويښتمه ماده:
کـه د جګـړې، د جګـړې دخطـر، وخـيم اغتشـاش او طبيعـي آفـاتو او يـا ورتـه حالت له امله د خپلواکۍ او ملي ژوند ساتنه پـه هغـه طريقـه چې پـه اساسـي قانون کې ټاکل شوې، ناشوني وګرځي د جمهور رئيس له خوا د ملي شورى په تائيد د هېواد په ټولو او يا ځينې برخو کې اضطراري حالت اعلانېږي.

کـه اضـطراري حالـت تـر دوو مياشـتو زيـات دوام ومـومي، د اوږدولـو لپـاره يې د ملي شورى موافقه شرط ده.

يوسلو څلورڅلويښتمه ماده:
په اضطراري حالت کې جمهور رئـيس کـولای شـي د ملـي شـورى او د سـترې محکمې له رئيسانو سره په مشوره، د ملي شورى ځينې صلاحيتونه حکومت ته انتقال کړي.

يوسلو پنځه څلويښتمه ماده:
په اضطراري حالت کې جمهـور رئـيس کولای شي چې د ملي شورى او دسترې

و تـأميـن ارزشهـاى منـدرج ايـن قـانـون اسـاسى، ادارات لازم را تشکيل مى نمايد.

فصل نهم
حالت اضطرار

مادۀ يکصد و چهل و سوم:
هرگـاه بـه علـت جنـگ، خطـر جنـگ، اغتشـاش وخـيم، آفـات طبيعـى و يـا حالت مماثل، حفظ استقلال و حيـات ملى از مجرايى که در قانـون اساسى تعيين شده، ناممکـن گـردد، حـالـت اضـطرار از طـرف رئـيس جمهـور بـا تائيد شوراى ملى در تمـام يا بعضـى از سـاحـات کشـور اعلان مى شود.

هرگـاه حالـت اضطرار بيش از دو مـاه دوام نمايد، براى تمديد آن، موافقت شوراى ملى شرط است.

مادۀ يکصد و چهل و چهارم:
در حـالـت اضـطرار رئـيس جمهـور مى تواند بـه مشـورۀ رؤسـاى شوراى ملـى و سـتره محـکمـه، بعضـى از صـلاحيت هـاى شـوراى ملـى را بـه حکومت انتـقال دهد.

مادۀ يکصد و چهل و پنجم:
در حـالت اضطرار، رئيس جمهور مى تـواند بعد از تائيد روساى شـوراى

محکمې د رئیسانو تر تائید وروسته د اساسي قانون لاندینی حکمونه وځنډوي او یا قیود پرې ولګوي:

۱- د اوه ویشتمې مادې دویمه فقره؛

۲- شپږ دېرشمه ماده؛

۳- داوه دېرشمي مادې دویمه فقره؛

۴- داته دېرشمي مادې دویمه فقره؛

یوسلو شپږ څلویښتمه ماده:
داضطرار په حالت کې اساسي قانون نه تعدیلېږي.

یوسلو اوه څلویښتمه ماده:
که چېرې دجمهوري ریاست دوره او یا د ملي شوری تقنیني دوره د اضطرار په حالت کې پای ته ورسېږي، د نویو انتخاباتو تر سره کیدل ځنډېږي او د جمهور رئیس او ملي شوری د غړیو د خدمت موده تر څلورو میاشتو پورې تمدیدیږی.

که اضطراري حالت تر څلورو میاشتو زیات اوږد شي، لویه جرګه د جمهور رئیس له خوا راغو ښتله کیږي.

د اضطراري حالت تر پاي ته رسېدو وروسته، د دوومیاشتو دننه انتخابات کیږی.

ملی و ستره محکمه، تنفیذ احکام ذیل را معطل بسازد و یا بر آنها قیودی وضع نماید:

۱- فقرۀ دوم مادۀ بیست وهفتم؛

۲- مادۀ سی و ششم؛

۳- فقره دوم مادۀ سی و هفتم؛

۴- فقره دوم مادۀ سی و هشتم؛

مادۀ یکصدو چهل و ششم:
در حالت اضطرار، قانون اساسی تعدیل نمی شود.

مادۀ یکصد و چهل و هفتم:
هرگاه دورۀ ریاست جمهوری و یا دوره تقنینیه شورای ملی در حالت اضطرار ختم شود، اجرای انتخابات جدید ملتوی گذاشته شده، مدت خدمت رئیس جمهور و اعضای شورای ملی تا چهار ماه تمدید می شود.

هرگاه حالت اضطرار بیش از چهار ماه دوام نماید لویه جرگه از طرف رئیس جمهور دعوت می شود.

بعد از ختم حالت اضطرار، در خلال مدت دو ماه، انتخابات برگزار میگردد.

يوسلو اته څلويښتمه ماده:
د اضطراري حالت په پای ته رسېدو سره هغه اقدامات چې ددې اساسي قانون د (يوسلو څلور څلويښتمې او يوسلو پنځه څلويښتمې) مادې له مخې شوي، بې له ځنډه له اعتباره لوېږي.

لسم فصل
تعديل

يوسلو نهه څلويښتمه ماده:
د اسلام دسپېڅلي دين له حکمونو څخه د پيروۍ اصل او اسلامي جمهوري نظام نه تعديلېږي.

د اتباعو د اساسي حقوقو تعديل يوازې د هغوی د حقوقو د ښيګڼې په منظور جواز لري.

ددې اساسي قانون د نورو موادو تعديل د زمان د غوښتنو او تجربو له مخې، ددې اساسي قانون د اوه شپيتمې او يوسلو شپږ څلويښتمې مادې د احکامو په رعايت سره، د جمهور رئيس يا د ملي شورى د اکثريت په پيشنهاد کېږي.

يوسلو پنځوسمه ماده:
د تعديل د پيشنهاد لپاره د جمهور رئيس په فرمان د حکومت،

مادهٔ يکصد و چهل و هشتم:
در ختم حالت اضطرار، اقداماتی که بر اساس مواد يکصد و چهل و چهارم و يکصد و چهل و پنجم اين قانون اساسی به عمل آمده، بلا فاصله از اعتبار ساقط ميگردند.

فصل دهم
تعديل

مادهٔ يکصد و چهل و نهم:
اصل پيروی از احکام دين مقدس اسلام و نظام جمهوری اسلامی تعديل نمی شوند.

تعديل حقوق اساسی اتباع صرف به منظور بهبود حقوق آنان مجاز می باشد.

تعديل ديگر محتويات اين قانون اساسی، نظر به تجارب و مقتضيات عصر، با رعايت احکام مندرج مواد شصت و هفتم و يکصد و چهل و ششم اين قانون اساسی، با پيشنهاد رئيس جمهور يا اکثريت اعضای شورای ملی صورت می گيرد.

مادهٔ يکصد و پنجاهم:
به منظور اجرای پيشنهاد تعديل، هيئتی از بين اعضای حکومت،

ملي شورى او سترې محكمې د غړيو له منځه، يو هيئت جوړيږي او د تعديل طرح تياروي.

د تعديل د تصويب لپاره د جمهور رئيس په فرمان او د لويې جرگې د فصل له حكمونو سره سم لويه جرگه دايريږي.

كه لويه جرگه د ټولو غړيو له دريو برخو څخه د دوو برخو په اكثريت د تعديل طرح تصويب كړي، د جمهور رئيس تر توشيح وروسته نافذ يږي.

شوراى ملىو ستره محكمه به فرمان رئيس جمهور تشكيل گرديده، طرح تعديل را تهيه مى كند.

براى تصويب تعديل، لويه جرگه بر اساس فرمان رئيس جمهور و مطابق به احكام فصل لويه جرگه داير ميگردد.

هرگاه لويه جرگه با اكثريت دو ثلث كل اعضا طرح تعديل را تصويب كند، بعد از توشيح رئيس جمهور نافذ مى گردد.

يوولسم فصل
متفرقه حكمونه

يوسلو يو پنځوسمه ماده:
جمهور رئيس، د جمهور رئيس مرستيالان.، وزيران او د سترې محكمې رئيس او غړي، لوى څارنوال، د مركزي بانک او ملي امنيت رئيسان، واليان او ښاروالان د خپلې وظيفې په وخت كې نشي كولاى له دولت سره هيڅ ډول انتفاعي معامله تر سره كړي.

يوسلو دوه پنځوسمه ماده:
جمهور رئيس، د جمهور رئيس مرستيالان، وزيران، د ملي شورى او سترې محكمى رئيسان او غړي، لوى

فصل يازدهم
احكام متفرقه

مادۀ يكصد و پنجاه و يكم:
رئيس جمهور، معاونين رئيس جمهور، وزرا، رئيس و اعضاى ستره محكمه، لوى څارنوال، روساى بانک مركزى و امنيت ملى، واليان و شاروالها در مدت تصدى وظيفه نمى توانند هيچ معامله انتفاعى را با دولت انجام دهند.

مادۀ يكصد و پنجاه دوم:
رئيس جمهور، معاونين رئيس جمهور، وزرا، رؤسا و اعضاى شوراى ملى و ستره محكمه، لوى

ثـارنـــوال او قاضـيان نشــي كـولاى د وظيفـي د تصـدى پـه مـوده كـې نـور مشاغل ولري.

يوسلو دري پنځوسمه ماده:
قاضــيان، ثـــارنوالان، د وســله والــو ځواكونــو او پوليســو منصــبداران او د ملي امنيت كاركوونكى نشى كولى د وظيفي دتصدى په موده كې په سياسي گوندونو كې غړيتوب ولري.

يوسلو څلور پنځوسمه ماده:
د جـــمهور رئـيس، د جمهـور رئـيس د مـرستيـــالانو، وزيرانـــو اوســـترې محكمــې د غـــړو او لـــوى ثـــارنوال شتمني، د خدمت تر دورې وړاندې او وروسته، د هـغـه اورگان پـه وسيــلــه چـې قـانـون يـې ټـاكې ثـبت، څيـړل كيږي او خپريږي.

يوسلو پنځه پنځوسمه ماده:
د جمهور رئيس مرستيالانو، وزيرانو، د ملـي شــورى رئيســانو او غړيــو، د سترې محكمې غړيو، قاضيانو او لوى ثـارنوا ل تـه د قـانون لـه حكمونـو سره سم، مناسب معاش ټاكل كيږي.

يوسلو شپږ پنځوسمه ماده:
د هـــر ډول انـتـخـابـاتــو د ثـــارنې او اداري او په هېواد كې د خلكو عمومي

ثـارنـــوال و قضـات نـمى تواننـد در مـدت تصـدى وظيـفـه بـه مشـاغــل ديگرى اشتغال ورزند.

مادۀ يكصد و پنجاه و سوم:
قضـات، ثـارنوالان، صـاحب منصبان قــواى مســلح و پــوليس و منســوبين امنيت ملى، در مدت تصدى وظيــفه نمـــى تواننـــد در احـــزاب سياســـى عضويت داشته باشند.

مادۀ يكصد و پنجاه و چهارم:
دارايـــى رئـــيس جمهـــور، معـــاونين رئـــيس جـــمهـــور، وزرا، اعـضـــاى ســـتره مـحـكـمـــه و لـوى ثارنـــوال قــبـــــل و بـــعد از دورۀ خـــــدمت، تـــوســـط ارگانـــى كـــه در قانـــون تـعـيين ميگـردد، ثبت، رسيدگى و نشر مى شود.

مادۀ يكصد و پنجاه و پنجم:
بـــراى معاونـــين رئـــيس جمهـــور، وزرا، رؤسـا و اعضاى شوراى ملى و ستره محكمه، قضات و لـوى ثارنـوال مـطابق به احكام قانون معاش مناسب تـعيين ميگردد.

مادۀ يكصد و پنجاه و ششم:
كــميسيون مستقل انتخابات براى اداره و نــظارت بر هر نوع انتخـابات

رایو ته د مراجعې لپاره د انتخاباتو مستقل کمېسیون د قانون له حکمونو سره سم جوړېږي.

یوسلو اوه پنځوسمه ماده:
د اساسي قانون پر تطبیق د څارنې خپلواک کمېسیون د قانون له حکم سره سم تشکیلېږي.

ددې کمېسیون غړي د جمهور رئیس له خوا د ولسي جرگې په تائید تعینېږي.

دولسم فصل
انتقالي حکمونه

یوسلو اته پنځوسمه ماده:
د ملت د بابا لقب او هغه امتیازونه چې د ۱۳۸۱ هجري شمسي کال د اضطراري لويې جرگې له خوا د افغانستان پخواني پاچا اعلیحضرت محمد ظاهر شاه ته ورکړل شوي دي، ددې اساسي قانون د حکمونو له رعایت سره سم د ژوند تر پایه د دوی لپاره محفوظ دي.

یوسلو نهه پنځوسمه ماده:
د دغه اساسي قانون له نافذیدو څخه د ملي شورى د افتتاح تر نېټې پورې موده د انتقال دوره گڼل کېږي.

و مراجعه به آرای عمومی مردم در کشور مطابق به احکام قانون تشکیل میگردد.

مادهٔ یکصد و پنجاه و هفتم:
کمیسیون مستقل نظارت بر تطبیق قانون اساسی مطابق به احکام قانون تشکیل می گردد.

اعضای این کمیسیون از طرف رئیس جمهور به تائید ولسی جرگه تعیین میگردند.

فصل دوازدهم
احکام انتقالی

مادهٔ یکصد و پنجاه و هشتم:
لقب بابای ملت و امتیازاتی که توسط لویه جرگه اضطراری سال یکهزار و سه صد و هشتاد و یک هجری شمسی به اعلیحضرت محمد ظاهر شاه، پادشاه سابق افغانستان، اعطا شده است با رعایت احکام این قانون اساسی مادام الحیات برای ایشان محفوظ می باشد.

مادهٔ یکصد و پنجاه و نهم:
مدت بعد از نفاذ این قانون اساسی تا تاریخ افتتاح شورای ملی، دورهٔ انتقال شمرده می شود.

د افغانستان انتقالي اسلامي دولت د انتقال په دوره کې لاندېنۍ وظيفې سرته رسوي:

۱- دشپږو مياشتو دننه جمهوري رياست، ملي شورى او محلي جرگو د انتخاباتو په اړه د تقنيني فرمانونو صادرول؛

۲- له يوه کال څخه په کمه موده کې د محکمو د صلاحيتونو او تشکيلاتو او د اساسي تشکيلاتو پر قانون باندې دکار د پيل په اړه د فرمانونو صادرول؛

۳- د انتخاباتو د خپلواک کمېسيون جوړول؛

۴- د اجرايي او قضايي چارو د غوره تنظيم په منظور د لازمو اصلاحاتو سرته رسول؛

۵- د دې اساسي قانون د حکمونو د تطبيق په برخه کې د زمينې د برابرولو لپاره لازم تدبيرونه نيول؛

يوسلو شپيتمه ماده:

لومړنی منتخب جمهور رئيس د انتخاباتو د نتايجو تر اعلان د ېرش ورځې وروسته د دغه اساسي قانون له حکمونو سره سم په کار پيل کوي.

دولت انتقالی اسلامی افغانستان، در دورۀ انتقال، وظايف ذيل را انجام می دهد:

۱- اصدار فرامين تقنينی مربوط به انتخابات رياست جمهوری، شورای ملی و شوراهای محلی در مدت شش ماه؛

۲- اصدار فرامين در مورد تشکيلات و صلاحيت محاکم و آغاز کار روی قانون تشکيلات اساسی در خلال مدت کمتر از يکسال؛

۳- تشکيل کميسيون مستقل انتخابات؛

۴- انجام اصلاحات لازم به منظور تنظيم بهتر امور اجرايی و قضايی؛

۵- اتخاذ تدابير لازم جهت آماده ساختن زمينه برای تطبيق احکام اين قانون اساسی؛

مادۀ يکصد و شصتم:

اولين رئيس جمهور منتخب، سی روز بعد از اعلام نتايج انتخابات، مطابق به احکام اين قانون اساسی به کار آغاز می کند.

هر اړخيزې هڅې کېږي چې د جمهور رئيس او ملي شورا انتخابات په يوه وخت کې تر سره شي.

د ملي شورى واکونه د هغې د تأسيس تر مودې پورې پدې اساسي قانون کې حکومت ته سپارل کېږي او مؤقته ستره محکمه د جمهور رئيس په فرمان جوړېږي.

يوسلو يوشپيتمه ماده:
ملي شورى له تأسيس سره سم خپل واکونه او وظايف ددې اساسي قانون د حکمونو مطابق عملي کوي.

د ملي شورى له لومړنۍ غونډې وروسته د دېرشو ورځو په موده کې حکومت او ستره محکمه ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم تشکيلېږي.

د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت رئيس تر هغه وخته پورې وظيفه سرته رسوي چې منتخب جمهور رئيس په کار پيل نه وي کړی.

ددې اساسي قانون د يوسلو نهه پنځوسمې مادې د څلورمې فقرې د حکم په رعايت، د دولت اجرايي او

کوشش همه جانبه صورت می گيرد تا اولين انتخابات رئيس جمهور و شوراى ملی با هم در يک وقت صورت بگيرد.

صلاحيت های شورای ملی مندرج در اين قانون اساسی تا زمان تأسيس اين شوری به حکومت تفويض می شود و ستره محکمۀ مؤقت به فرمان رئيس جمهور تشکيل می گردد.

مادۀ يکصد و شصت و يکم :
شوراى ملی، وظايف و صلاحيت هاى خود را به مجرد تأسيس، مطابق به احکام اين قانون اساسی، اعما ل می کنند.

بعد از داير شدن اولين جلسه شوراى ملی، در خلال مدت سی روز، حکومت و ستره محکمه مطابق به احکام اين قانون اساسی تشکيل می گردند.

رئيس دولت انتقالی اسلامی افغانستان تا زمانيکه رئيس جمهور منتخب به کار آغاز کند اجرای وظيفه می نمايد.

ارگانهای اجرايی و قضايی دولت با رعايت حکم فقرۀ چهارم مادۀ يکصد و پنجاه و نهم اين

قضايي ارگانونه د حکومت او سترې محکمې تر تشکيل پورې خپلو وظايفو ته ادامه ورکوي.

هغه تقنيني فرمانونه چې دمؤقتي دورې له پيل څخه وروسته نافذ شوي دي د ملي شورى لومړنۍ غونډې ته راجع کېږي.

دا فرامين تر هغه وخته پورې چې د ملی شورى له خوا لغوه شوي نه وي نافذ گڼل کېږي.

يوسلو دوه شپيتمه ماده:
دا اساسي قانون د لويې جرگې له تصويب څخه وروسته نافذ او د افغانستان د انتقالي اسلامی دولت د رئيس له خوا توشېح او اعلامېږي.

په نافذېدو سره يې ددې اساسي قانون له حکمونو مغاير قوانين او تقنيني فرمانونه لغوه کېږي.

قانون اساسی، الی تشکيل حکومت و ستره محکمه به وظايف خود ادامه ميدهند.

فرامين تقنينی که از آغاز دورۀ مؤقت به بعد نافذ گرديده است به اولين جلسه شورای ملی ارجاع می گردند.

اين فرامين تا زمانيکه از طرف شورای ملی لغو نگرديده باشند نافذ می باشند.

مادۀ يکصد و شصت و دوم:
اين قانون اساسی از تاريخ تصويب لويه جرگه نافذ و از طرف رئيس دولت انتقالی اسلامی افغانستان توشيح و اعلام ميگردد.

با نفاذ اين قانون اساسی، قوانين و فرامين تقنينی مغاير احکام آن ملغی می باشد.